

Krizové řízení
Integrovaného záchranného systému
při hromadném neštěstí

Bc. Lukáš Bartoněk

Diplomová práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Lukáš Bartoněk
Osobní číslo: L21230
Studijní program: N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Specializace: Ochrana obyvatelstva
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Krizové řízení integrovaného záchranného systému při hromadném neštěstí

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte literární rešerši zkoumané problematiky.
2. Popište vybranou mimořádnou událost.
3. Analyzujte a vyhodnoťte konkrétní mimořádnou událost s větším množstvím zraněných z hlediska působení jednotek integrovaného záchranného systému.
4. Navrhněte opatření ke zlepšení současného stavu v oblasti zásahu jednotek Integrovaného systému řízení v České republice.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. MANAGEMENT ASSOCIATION, Information resources. *Emergency and Disaster Management: Concepts, Methodologies, Tools and Applications*. Hersley, Pennsylvania (USA): Global, 2018. ISBN 978-1-5225-6195-8.
2. Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030. Praha: GŘ HZS, 2021.
3. ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštětích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-802-4745-787.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Marek Tomašík, Ph.D.**
Ústav krizového řízení

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2022**

Termín odevzdání diplomové práce: **28. dubna 2023**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 28.4.2025

Jméno a příjmení studenta: Bc. Lukáš Bartoněk

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce je věnována Integrovanému záchrannému systému v České republice. Teoretická část práce je orientovaná na problematiku v oblasti krizového řízení v České republice. Dále se věnuje Integrovanému záchrannému systému České republiky, jeho složkám a také definuje činnost řízení jednotlivých složek IZS. Další část je věnována hromadnému neštěstí a krizovým stavům. Praktická část práce je určena konkrétní mimořádné události s větším množstvím zraněných z hlediska působení jednotek integrovaného záchranného systému a dle získaných výsledků z analýzy je sepsán návrh opatření ke zlepšení současného stavu.

Klíčová slova: integrovaný záchranný systém, krizové řízení, hromadné neštěstí, krizové stavy

ABSTRACT

The diploma thesis is dedicated to the Integrated Rescue System in the Czech Republic. The theoretical part of the work is oriented towards issues in the field of crisis management in the Czech Republic. It also deals with the Integrated Rescue System of the Czech Republic, its components and also defines the management of individual components of the IRS. Another part is dedicated to mass disasters and crisis situations. The practical part of the work is determined by specific extraordinary events with a large number of injured from the point of view of the operation of units of the integrated rescue system, and according to the results obtained from the analysis, a proposal for measures to improve the current situation is drawn up.

Keywords: integrated rescue system, crisis management, mass disaster, crisis situations

Rád bych tímto poděkoval svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Marku Tomašíkovi, Ph.D., který mi při psaní této práce poskytoval velmi cenné rady, jeho drahocenný čas a velkou trpělivost. Na závěr chci poděkovat mé rodině a blízkým, kteří mě při psaní diplomové práce podporovali a motivovali.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ A KRIZE	11
1.1 KRIZOVÝ ZÁKON	12
1.1.1 Legislativa	13
1.1.2 Další související předpisy	14
1.2 ORGÁNY KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ	14
1.3 ÚROVNĚ A PRVKY KRIZOVÉHO SYSTÉMU.....	16
2 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	18
2.1 SLOŽKY IZS	19
2.1.1 Hasičský záchranný sbor ČR	19
2.1.2 Policie ČR	22
2.1.3 Zdravotnická záchranná služba ČR.....	22
2.1.4 Ostatní složky IZS	23
2.2 ČINNOST A ŘÍZENÍ SLOŽEK IZS.....	26
3 HROMADNÉ NEŠTĚSTÍ	29
3.1 KRIZOVÉ STAVY	30
4 CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
5 MODELOVÁ SITUACE HROMADNÉHO NEŠTĚSTÍ	35
5.1 ZÁKLADNÍ POPIS MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	35
5.2 ČASOVÁ OSA A ČINNOSTI PŘI ZÁSAHU INTEGROVANÉHO SYSTÉMU.....	37
5.3 REALIZOVANÉ ČINNOSTI V RÁMCI ZÁSAHU INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	45
5.4 ZHODNOCENÍ KOORDINACE PRÁCE SLOŽEK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	49
5.5 DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ A JEHO VÝSLEDKY.....	51
6 DISKUZE	65
7 NÁVRH OPATŘENÍ KE ZLEPŠENÍ SOUČASNÉHO STAVU V OBLASTI ZÁSAHU JEDNOTEK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU V ČESKÉ REPUBLICĚ	68
ZÁVĚR	71
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	77
SEZNAM OBRÁZKŮ	78
SEZNAM TABULEK	79

SEZNAM GRAFŮ	80
SEZNAM PŘÍLOH.....	81

ÚVOD

Tato práce je věnována problematice krizového řízení integrovaného záchranného systému při hromadném neštěstí. V současném prostředí neustále dochází k různým hrozbám a problémům, které mohou vést ke vzniku tzv. mimořádných událostí. Takové události jsou spjaté s ohrožením životů a zdraví lidí, ale také jejich majetku. Z tohoto důvodu vyžadují mimořádné události rychlé a specializované řešení.

Toto řešení má často podobu právě využití integrovaného záchranného systému jako záruky poskytnutí efektivní a koordinované pomoci osobám zasažených mimořádnými událostmi. Klíčovou výhodou integrovaného záchranného systému je skutečnost, že se skládá z různých složek, od hasičů, policie, záchranářů, až po další složky. Prostřednictvím integrované a koordinované spolupráce může každá z těchto složek provádět specializované práce, protože disponuje kompetencemi. Vzájemná spolupráce a specializace pak umožňuje generování synergického efektu.

V ideálním případě se tento synergický efekt projeví záchranou osob a jejich majetku a eliminací škod, které plynou z mimořádné události. Z tohoto důvodu patří integrovaný záchranný systém mezi běžné prvky ve vyspělých zemích. Jejich přínos pro zajištění bezpečnosti obyvatel je neoddiskutovatelný. Česká republika není v tomto výjimkou.

Z těchto důvodů lze řešené téma považovat za velmi aktuální a potřebné. V budoucnosti lze předpokládat, že bude i nadále docházet ke vzniku mimořádných událostí, které budou vyžadovat rychlou a profesionální reakci ze strany integrovaného záchranného systému.

Dalším důvodem pro výběr tématu a zpracování práce je skutečnost, že každá mimořádná událost vykazuje určitá specifika, ale téměř vždy sebou přináší nutnost úzké spolupráce jednotlivých složek integrovaného záchranného systému. Rozmanitost podoby zásahů sebou přináší i zvýšené požadavky na to, aby každá zúčastněná složka integrovaného záchranného systému, byla schopna aktivně a bezproblémově spolupracovat s dalšími složkami. Tato práce může pomoci k identifikaci typických problémů, které mohou při takové spolupráci nastat. S výstupy práce potom mohou pracovat jednotlivé složky integrovaného záchranného systému v rámci svého zlepšování.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ A KRIZE

Řešené téma je v odborné literatuře velmi frekventované, což potvrzuje jeho vysoký význam a důležitost. Zároveň však platí, že například v oblasti odborných publikací, se lze setkat spíše se staršími zdroji, které se problematice věnují. Tyto zdroje však poskytují podrobné a užitečné informace.

Skalská a Hanuška ve svojí publikaci *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana modul I.* podrobným způsobem vymezují význam a činnosti integrovaného záchranného systému. Podobně přínosné jsou v tomto i publikace kolektivu autorů Štětiny et al. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*, resp. publikace *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století* od autorů Vilásek, Fiala a Vondrášek. Ze zahraničních autorů se problematikou činnosti integrovaného záchranného systému zabývá například kolektiv autorů Ivanuša v odborném článku *Integrated Rescue System in the Czech Republic and in the Republic of Slovenia*. Dále například Džermanský a Pekaj v článku *Risk analysis and support for the integrated rescue system on emergencies*.

V České republice je činnost integrovaného záchranného systému a jeho složek upravena i legislativní formou, a proto jsou ke zpracování práce využité právní předpisy jako je Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky, zákon č. 239/2000 Sb., zákon o integrovaném záchranném systému, zákon č. 240/2000 Sb., zákon o krizovém řízení, zákon č. 273/2008 Sb., zákon o Policii České republiky, zákon č. 374/2011 Sb., zákon o zdravotnické záchranné službě, zákon č. 320/2015 Sb., zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky.

Statistické informace pro zpracování práce se podařilo získat například ze *Statistické ročenky 2021* od Hasičského záchranného sboru České republiky. O zkoumaném hromadném neštěstí informovala i řada médií jako Česká tisková kancelář apod. Další informace jsou získané ze závěrečné zprávy Drážní inspekce o nehodě.

Současný stav poznání problematiky jednoznačně potvrzuje její vysoký význam a důležitost, ale nutnost kvalitní koordinace zásahů integrovaného záchranného systému, aby se předešlo ztrátám na lidských životech, zdraví a majetku.

Krize jsou typickým rysem dnešní společnosti, což sebou přináší důraz na rozvoj problematiky krizového řízení (krizového managementu) (Meyer et al., 2021).

Krizové řízení lze chápat jako proces, který pomáhá k naplnění ochrany obyvatelstva. Případně, jako nástroj pro organizování činností obyvatelstva. Základním cílem krizového

řízení je tedy zajištění ochrany obyvatelstva. Jde o průběžný i konečný stav, kterého má být dosaženo při vzniku katastrof, nebezpečných, krizových, či nepříznivých situací, které mají možné negativní důsledky na životy a zdraví obyvatelstva, majetek a životní prostředí (Štětina et al, 2014, s. 36).

Krizové řízení je systematický postup, který má vést k účinnému zvládnutí krizové situace nebo k prevenci vzniku krizové situace (Hugelius, Becker, Adolfsson, 2020).

V rámci této kapitoly je krizové řízení popsáno z hlediska platné legislativy v České republice, tedy prostřednictvím krizového zákona a další legislativy. Pozornost je věnována i orgánům krizového řízení, úrovním a prvkům krizového systému.

1.1 Krizový zákon

Úspěšné fungování lidské společnosti je podmíněno tím, že dokáže plnit svoje základní funkce, ke kterým se řadí i zajištění bezpečnosti subjektů. To znamená, že musí umět čelit nástrahám, které mohou vzniknout a ohrožovat životy, zdraví a majetek či životní prostředí. Nejefektivnějším nástrojem pro zajištění optimální podoby bezpečnostního systému je jeho regulace. Výsadní postavení v systémech regulace zastávají právní normativní systémy, z kterých právo tvoří pravidla chování, která následně mohou zásadně ovlivňovat i kvalitu společenských vztahů, které vznikají při prevenci a řešení vzniklých krizových situací. V České republice je takovou stěžejní regulací v oblasti krizového řízení zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení – krizový zákon (Vičar, Skoruša, 2016).

Krizový zákon stanovuje působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisí s zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením, a při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury a odpovědnost za porušení těchto povinností (Česká republika, 2000).

Podnětem ke vzniku ucelené a komplexní právní úpravy v oblasti krizového řízení byly ničivé povodně v létě roku 1997, kdy se plně projevila nedostatečná legislativní úprava v oblasti integrovaného záchranného systému a chybějící úprava v oblasti krizového řízení. Absence propracovaného systému legislativních předpisů komplikovala realizaci záchranných a likvidačních prací při bezprostředním ohrožení životů a majetku osob na téměř třetině území státu. Krizový zákon se stal základním kamenem krizových předpisů a vytvořil na zákonné úrovni odpovídající regulaci krizového řízení, definoval působnost a pravomoci státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob v rámci přípravy na krizové situace. Jako první zákon svého

druhu definoval v legislativním řádu klíčové definice pojmů v oblasti krizového řízení (Vičar, Skoruša, 2016).

Krizový zákon definuje krizové řízení jako souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností realizovaných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešení, nebo ochranu kritické infrastruktury (Česká republika, 2000).

„Krizové předpisy, které nabyly platnost v srpnu roku 2000, za dobu své existence dávno dospěly a staly se nepostradatelnou součástí českého práva pro přípravu na mimořádné události a krizové situace, kterým se dnešní společnost zpravidla jen stěží vyhne, a také pro jejich řešení (Vičar, Skoruša, 2016).“

Krizovou situací se dle krizového zákona rozumí mimořádná událost dle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury či jiné nebezpečí, při kterém je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu (tj. krizový stav) (Česká republika, 2000).

Klíčovým předpokladem pro řešení krizových situací je existence mimořádných podmínek a postupů, které jsou v souladu s předpokládaným vývojem krizové situace. Jedná se například o účelově upravený a centralizovaný systém řízený státem, ale také o jednotný a koordinovaný postup v rámci realizace nutných opatření. Krizový zákon tímto konstituuje jednotný řídicí systém orgánů vybavených nutnou působností jak pro účely přípravy na krizové situace, tak i pro jejich řešení (epravo, 2002).

Problematiku krizového řízení upravují i další legislativní předpisy, kterým se věnuje následující text.

1.1.1 Legislativa

K dalším legislativním předpisům, které se věnují problematice krizového řízení a integrovanému záchrannému systému patří například zákon o integrovaném záchranném systému č. 239/2000 Sb.

Primárním iniciátorem obou základních legislativních předpisů v krizové oblasti (krizového zákona a zákona o integrovaném záchranném systému) byla společenská potřeba pro zvláštní právní úpravu, která by vedla k vytvoření podmínek pro řešení mimořádných událostí s využitím standardizovaných postupů integrovaného záchranného systému, ale také mimořádných událostí, při kterých není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému (tj. krizových situací). (Štětina et al, 2014, s. 150).

Zákon o integrovaném záchranném systému definuje integrovaný záchranný systém, jeho složky a jejich působnost, ale také identifikuje působnost a pravomoc státní orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob rámci přípravy na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích, při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu (Česká republika, 2000b).

1.1.2 Další související předpisy

Mezi další související předpisy lze zařadit například Vyhlášku Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému definuje zásady koordinace složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu, ale také zásady spolupráce operačních středisek základních složek, podrobnosti o jejich úkolech. Dále se věnuje i obsahu dokumentace integrovaného záchranného systému, způsobu zpracování dokumentace a podrobnostem o stupních poplachu poplachového plánu. V dalších bodech vyhláška stanovuje zásady a způsob zpracování, schvalování a používání havarijního plánu kraje a vnějšího havarijního plánu či zásady způsobu krizové komunikace a spojení v integrovaném záchranném systému (Česká republika, 2001).

K dalším souvisejícím předpisům je možné přiřadit například legislativu, která upravuje činnost jednotlivých složek integrovaného záchranného systému. Tato legislativa je představena v příslušné části práce, která vždy danou složku charakterizuje a představuje.

1.2 Orgány krizového řízení

Mezi orgány krizového řízení se řadí vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady, Česká národní banka, orgány kraje a další orgány s působností na území kraje, orgány obce s rozšířenou působností a orgány obce, ostatní orgány s územní působností (Česká republika, 2000).

Vláda

V rámci zajišťování připravenosti České republiky na krizové situace a jejich řešení či k ochraně kritické infrastruktury vláda České republiky plní úkony v podobě ukládání úkolů ostatním orgánům krizového řízení, kdy řídí a kontroluje jejich činnost. Pověřuje ministerstvo či jiný ústřední správní úřad koordinací přípravy pro řešení konkrétní krizové situace pro případ, kdy příslušnost ke koordinující funkci neplyne z působnosti stanovených ve zvláštním právním předpisu. Vláda také zřizuje Ústřední krizový štáb jako svůj pracovní

orgán pro řešení krizových situací, či stanovuje průřezová a odvětvová kritéria pro určení prvku kritické infrastruktury. Vláda také rozhoduje (dle seznamu předloženého Ministerstvem vnitra) o prvcích kritické infrastruktury a prvních evropské kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu (Česká republika, 2000).

Ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Ministerstva a jiné ústřední správní úřady zajišťují připravenost na řešení krizových situací v jejich působnosti. To znamená, že zejména vytváří pracoviště krizového řízení, vytváří plán, který obsahuje souhrn krizových opatření a postupů pro řešení krizových situací. Tento krizový plán schvaluje ministr či vedoucí jiného ústředního správního úřadu. Dále zřizují krizový štáb či zajišťují realizaci odborných prací, poskytují podklady dalším ministerstvům a úřadům apod. (Česká republika, 2000).

Klíčovou úlohu zastává Ministerstvo vnitra, které koordinuje výkon státní správy v oblasti krizového řízení, protože například integruje postupy v oblasti krizového řízení, organizuje instruktáže a školení, realizuje kontrolu zajištění připravenosti apod. Dále Ministerstvo zdravotnictví, které zajišťuje například nákup a distribuci léčivých přípravků apod. (Česká republika, 2000).

Česká národní banka

V rámci přípravy na krizové situace a při jejich řešení Česká národní banka zřizuje krizový štáb, vytváří přehled možných zdrojů rizik, realizuje analýzu ohrožení a preventivní kroky. Dále vytváří podmínky pro nouzovou komunikaci ve vztahu k dalším správními úřadům, krajům, obcím, právníckým i fyzickým osobám atd. (Česká republika, 2000).

Orgány kraje a další orgány s působností na území kraje

Připravenost kraje na řešení krizových situací zajišťuje hejtman kraje a další orgány kraje se na této připravenosti podílejí. Úkolem hejtmána je řídit a kontrolovat přípravná opatření, činnosti k řešení krizových situací a činnosti pro zmírnění jejich následků atd. K tomuto se zřizuje a řídí bezpečnostní rada kraje, zřizuje a řídí krizový štáb kraje, schvaluje se krizový plán kraje (Česká republika, 2000).

Orgány obce s rozšířenou působností a orgány obce

Připravenost správního obvodu obce s rozšířenou působností na řešení krizových situací zajišťuje starosta obce, kdy se ostatní orgány obce na této připravenosti podílejí. Například

se zřizuje a řídí bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností, organizace příprava správního obvodu s rozšířenou působností na krizové situace, schvaluje se krizový plán obce s rozšířenou působností atd. (Česká republika, 2000).

U obcí zajišťuje připravenost na řešení krizových situací starosta obce, kdy se ostatní orgány obce na této připravenosti podílejí. Starosta obce může zřídit krizový štáb obce, dále musí zajistit realizaci krizových opatření v podmínkách správního obvodu obce, plnit úkoly stanovené starostou obce s rozšířenou působností či odpovídá za využití informačních a komunikačních prostředků a pomůcek krizového řízení určených Ministerstvem vnitra (Česká republika, 2000).

Ostatní orgány s územní působností

K ostatním orgánům s územní působností se řadí bezpečnostní rady a krizové štáby (Česká republika, 2000).

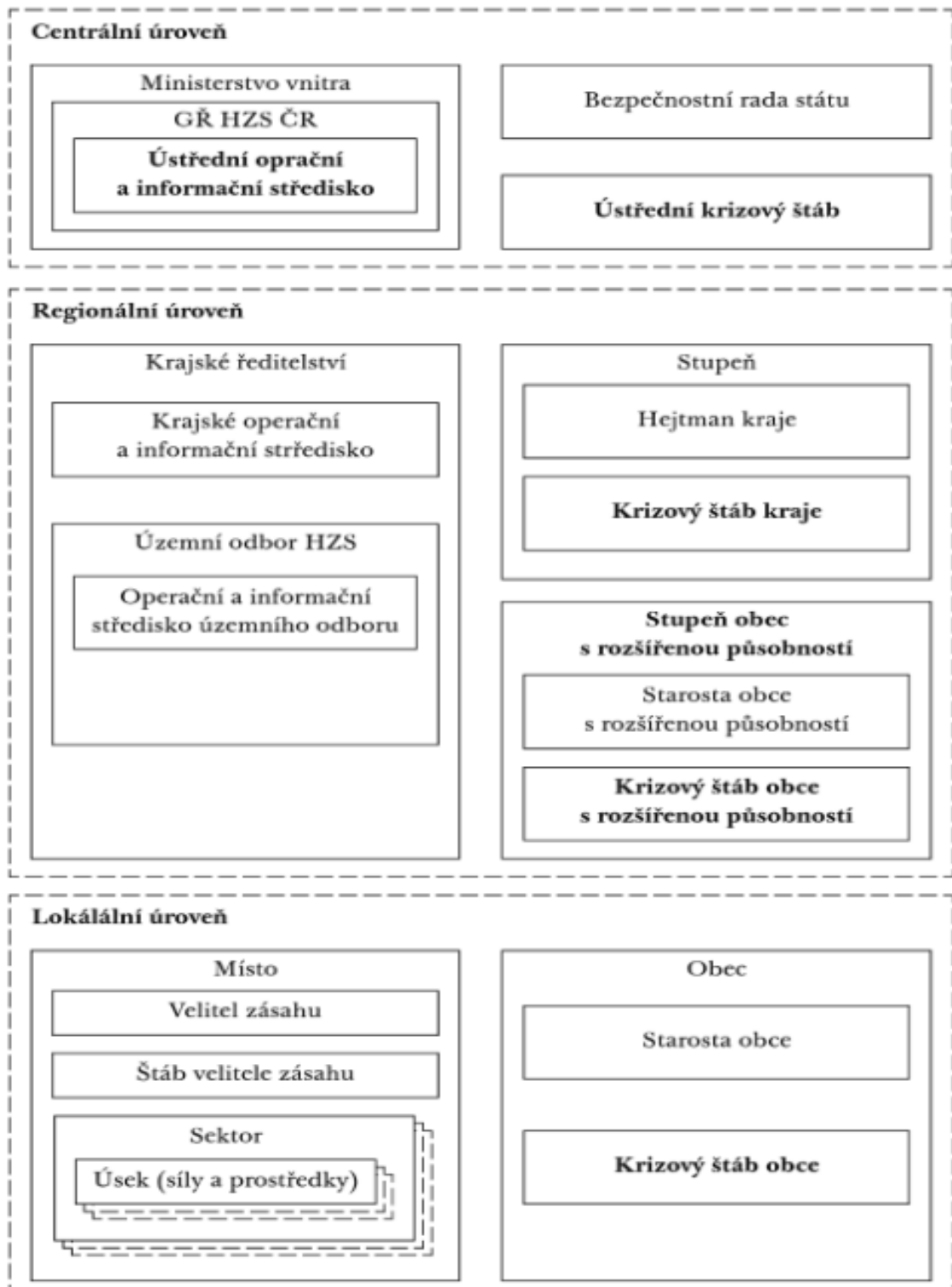
Bezpečnostní rady mají plnit podstatnou koordinační funkci na úrovni krajů, okresů a obcí. Prostřednictvím krizového zákona došlo k nahrazení původně existujících komisí zřizovaných pro řešení specifických mimořádných událostí (epravo, 2002).

Bezpečnostní rady kraje či obce s rozšířenou působností působí jako poradní orgán pro zřizovatele v rámci přípravy na krizové situace. Ústřední krizový štáb je pracovním orgánem vlády pro řešení krizových situací, ale také lze zřídit krizové štáby na úrovni kraje a obce s rozšířenou působností (Česká republika, 2000).

1.3 Úrovně a prvky krizového systému

Jak popisuje Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030, tak na ochranu obyvatelstva již nelze pohlížet pouze v mezích vytýčených definicí v zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Tento pohled musí být širší a reflektovat i probíhající či předpokládané vývojové trendy, včetně akceptování možnosti vzniku neočekávaných událostí s významnými dopady na společnost. Ochrana obyvatelstva musí být chápána jako systém prevence, připravenosti a odezvy vůči mimořádným událostem a krizovým situacím. Cílem tohoto systému musí být zajištění ochrany života, zdraví, majetku a životního prostředí. Aktérem potom orgány státní správy, územní samosprávy, právnické a podnikající fyzické osoby, ale také samotní občané (GŘ HZS, 2021).

Integraci úrovní a prvků krizového řízení se složkami integrovaného záchranného systému popisuje následující obrázek. Z tohoto obrázku vyplývá, jaké složky působí na centrální úrovni, regionální úrovni, či lokální úrovni (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 16).

Obrázek č. 1 - Integrovaný záchranný systém a jeho vazba na prvky krizového řízení
zdroj: Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 16

2 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Integrovaný záchranný systém plní úkoly související s ochranou obyvatelstva a jeho úkolem je minimalizovat dopady mimořádných událostí prostřednictvím záchranných a likvidačních prací (Džermanský, Pekaj, 2020).

Integrovaný záchranný systém se využívá v rámci přípravy na mimořádné události a při potřebě realizovat současně záchranné a likvidační práce dvěma a více složkami integrovaného záchranného systému (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 12).

Integrovaným záchranným systémem se dle legislativního výkladu rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při realizaci záchranných a likvidačních prací. Mimořádnou událostí je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, ale také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek či životní prostředí a vyžadují realizaci záchranných a likvidačních prací. Záchranné práce jsou činnosti k odvrácení či omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména pak ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku či životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin. Likvidační práce jsou činnosti pro odstranění následků způsobených mimořádnou událostí (Česká republika, 2000b).

V dnešní době lze na integrovaný záchranný systém pohlížet jako na legislativně vymezený systém, ale také systém otevřený, který je založen na koordinaci a spolupráci (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 12).

Integrovaný záchranný systém se využívá v rámci přípravy na vznik mimořádné události a při potřebě realizovat současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému (Česká republika, 2000b).

Mimořádné události sebou často přináší vysokou psychickou a fyzickou zátěž pro zasažené osoby, a to nehledě na to, že takové události přímo ohrožují jejich zdraví a majetek. Pro zasahující členy integrovaného záchranného systému se však také jedná o vysoce zátěžové situace. Kvalitní příprava na takové události se pak stává základním předpokladem pro efektivní řešení mimořádné události (Management Association, 2018, s. 32).

„Základní složky integrovaného záchranného systému zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmísťují své síly a prostředky po celém území České republiky (Česká republika, 2000b).“

Český integrovaný záchranný systém má určité problémy, které by bylo vhodné zlepšit, resp. eliminovat. Lze se setkat s problémy v oblasti komunikace (včasného varování a hlášení),

velení a koordinace, odpovědnosti, technického vybavení a individuální problémy jednotlivců (Ivanuša et al., 2012).

2.1 Složky IZS

Integrovaný záchranný systém se využívá v rámci přípravy na vznik mimořádné události, ale také v případě nutnosti realizovat současně záchranné a likvidační práce dvěma či více složkami tohoto systému. Složky integrovaného záchranného systému se člení na základní a ostatní. Mezi základní složky se řadí Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky, požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, dále poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky (Štětina et al, 2014, s. 158).

K ostatním složkám integrovaného záchranného systému patří vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, dále potom orgány ochrany veřejného zdraví, či havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, dále zařízení civilní ochrany či neziskové organizace a sdružení občanů (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 13).

Problematiku koordinace a fungování integrovaného záchranného systému definuje legislativa (Balabán, Pernica, 2015, s. 80).

2.1.1 Hasičský záchranný sbor ČR

Hasičský záchranný sbor České republiky je jednotným bezpečnostním sborem. Jeho primárním úkolem je ochrana životů a zdraví obyvatel, životního prostředí, zvířat a majetku před požáry či jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi (Česká republika, 2015).

„Hasičský záchranný sbor ČR je hlavním koordinátorem a jakousi páteří integrovaného záchranného systému, který v případě krize slučuje všechny záchranné složky (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 25).“

Základním posláním jednotek požární ochrany je ochrana životů a zdraví obyvatel, majetku před požáry a poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek či životní prostředí a musí při nich docházet k realizaci záchranných a likvidačních prací. Mezi typické mimořádné události, které jednotky požární ochrany řeší patří požáry, dopravní nehody, úniky nebezpečných chemických látek, technické havárie, radiační havárie, ostatní mimořádné události a plané poplachy (HZS ČR, 2022).

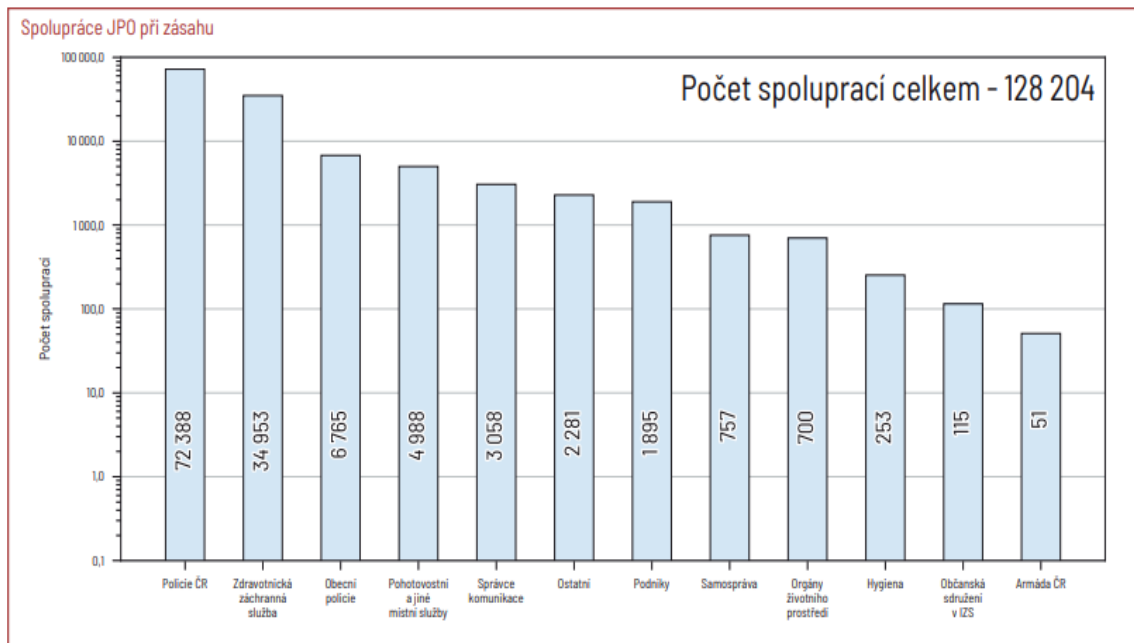
Hasičský záchranný sbor České republiky má klíčové postavení v rámci příprav státu na mimořádné události, ať už se jedná o hrozby terorismu, průmyslové havárie či živelné katastrofy. Podstatná je role sboru i v případě záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 25).

Z organizačního hlediska je Hasičský záchranný sbor tvořen Generálním ředitelstvím HZS ČR, kdy jde o organizační součást ministerstva vnitra. Dále je zřízeno 14 hasičských záchranných sborů krajů, vzdělávací instituce jako Střední odborná škola požární ochrany, Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku. V Hlučíně je zřízen Záchranný útvar. K dalším organizacím patří vzdělávací, technická a účelová zařízení jako školní a výcviková zařízení, Institut ochrany obyvatelstva, Technický ústav požární ochrany, Opravárenský závod, Základna logistiky (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 25).

Od roku 2016 do roku 2021 se počet zásahů jednotek požární ochrany v rámci integrovaného záchranného systému zvýšil o 34 %. Jednalo se zejména o zásahy při dopravních nehodách, či při technických a ostatních pomocích (HZS ČR, 2022).

Ke konci roku 2021 bylo Hasičským záchranným sborem ČR evidováno celkem 1 181 platných dohod a smluv v rámci integrovaného záchranného systému. Z celkového počtu bylo 416 uzavřeno jako dohoda o plánované pomoci na vyžádání. V roce 2021 bylo nově evidováno 19 smluv a dohod, z toho 7 dohod o plánované pomoci na vyžádání (HZS ČR, 2022).

Na následujícím obrázku se nachází přehled o počtu spoluprací jednotek požární ochrany při zásahu v roce 2021. Nejčastěji docházelo ke spolupráci s Policií České republiky a Zdravotnickou záchrannou službou, tedy základními složkami integrovaného záchranného systému. Naopak, v nejmenším počtu případů bylo využito Armády České republiky.

Obrázek č. 2 - Počet spoluprací jednotek požární ochrany při zásahu v roce 2021

zdroj: HZS ČR, 2022

2.1.1.1 Hasičský záchranný sbor Správy železnic

Hasičský záchranný sbor Správy železnic je hasičským záchranným sborem státního podniku Správa železnic. Jeho klíčovým posláním je realizovat požární zásahy, záchranné služby, přispívat k udržení provozuschopnosti železniční dopravní cesty, dále zajišťovat požární bezpečnost budov, obslužných zařízení železnice a zásilek k přepravě, ale také zásahy při havarijních únicích ekologicky závadných a nebezpečných látek či při jiných mimořádných událostech v železničním provozu, včetně stanovení příslušných opatření a činnosti související s provozem železniční dopravy (Správa železnic, 2023).

K dalším službám tohoto sboru se řadí zajištění odborných služeb, které mají vést k posílení provozuschopnosti, provozu údržby a skladování technických prostředků a mobilní požární techniky. Zajišťují seznámení a výcvik s technickými prostředky a mobilní technikou, včetně dohledu nad evidencí a inventarizací. Jde o strojní služby, chemické služby, technické služby, spojové služby a informační službu (Správa železnic, 2023).

Z organizačního hlediska je Hasičský záchranný sbor rozdělen na 12 jednotek požární ochrany v rámci celé České republiky a dvě pobočné stanice v Chomutově a Kralupech nad Vltavou. Dislokované jednotky se nachází v Ústí nad Labem, v Přerově, v Praze, v Plzni, v Ostravě, v Nymburku, v Liberci, v Chebu, v Havlíčkově Brodě, v Českých Budějovicích, v České Třebové či v Brně (Správa železnic, 2023).

2.1.2 Policie ČR

Policie České republiky je jednotným ozbrojeným bezpečnostním sborem, který dle zákona o Policii České republiky slouží veřejnosti. To plněním úkolů v podobě ochrany bezpečnosti osob a majetku a veřejného pořádku, předcházením trestné činnosti, plněním úkolů dle trestního řádu a dalších úkolů na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti (Česká republika, 2008).

Policie České republiky při činnostech v rámci integrovaného záchranného systému, tedy v rámci mimořádných událostí zejména provádí uzavření zájmových prostorů a reguluje vstup či opuštění těchto prostor, dále reguluje dopravu v prostoru mimořádné události, vyšetřuje okolnosti vzniku mimořádné situace k objasnění příčin jejího vzniku, naplňuje úkoly, které mají souvislost s identifikací zemřelých. K dalším činnostem se řadí řešení ochrany a zabezpečení movitého a nemovitého majetku a eventuálně eliminace kriminální činnosti při vzniku mimořádné události. Případně, se jedná o plnění dalších úkolů na základě pokynu velitele zásahu či řídicí složky IZS (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 51).

Působení Policie České republiky v integrovaném záchranném systému, při řešení krizových a mimořádných událostí či přípravě na takové události, je také formulováno prostřednictvím legislativních pravidel. Dle zákona o Policii České republiky plní Policie úkoly k řešení mimořádných událostí a krizových situací, včetně přípravy na ně. Dle zákona je Policie České republiky základní složkou integrovaného záchranného systému a vykonává záchranné a likvidační práce. Policista či útvar policie se podílí na realizaci záchranných a likvidačních prací včetně letecké podpory integrovaného záchranného systému a letecké podpory v krizových situacích, a to pokud k tomu disponují výcvikem a vybavením, a pokud je to nezbytné pro záchranu života, zdraví nebo majetku, a jsou-li k tomu určeni policejním prezidentem (Česká republika, 2008).

Při plnění úkolů má Policie České republiky spolupracovat s ozbrojenými silami, bezpečnostními sbory a dalšími orgány veřejné správy, ale také s právníky a fyzickými osobami (Česká republika, 2008).

2.1.3 Zdravotnická záchranná služba ČR

Posláním zdravotnické záchranné služby ČR je poskytování odborné neodkladné přednemocniční péče od okamžiku vyrozumění až po předání postiženého do nemocniční péče. Základním principem je zde realizace maxima možných dostupných lékařských výkonů na místě nehody a před hospitalizací. K tomuto účelu je vytvořena síť zařízení

a pracovišť zdravotnické záchranné služby. Mezi výkonné prvky patří výjezdové skupiny dislokované na vlastních výjezdových stanovištích (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 74). Poskytovatelem zdravotnické záchranné služby je příspěvková organizace, která je zřizována krajem, a která má oprávnění k poskytování zdravotnické záchranné služby dle zákona o zdravotních službách (Česká republika, 2011).

Legislativa přímo upravuje i činnosti k připravenosti poskytovatele zdravotnické záchranné služby na řešení mimořádných událostí a krizových situací. Jde o činnosti, které vedou k zajištění těchto úkolů (Česká republika, 2011):

- Příprava k řešení mimořádných událostí a krizových situací pro oblast poskytování zdravotnické záchranné služby.
- Příprava na společné zásahy složek integrovaného záchranného systému.
- Úkoly plynoucí z dokumentace integrovaného záchranného systému.

Dále je v legislativě ustanoveno, že poskytovatel zdravotnické záchranné služby musí neustále zajišťovat činnosti připravenosti na mimořádné události a krizové situace, včetně zpracování podkladů k dokumentaci integrovaného záchranného systému (Česká republika, 2011).

Lze konstatovat, že „činnosti k připravenosti na řešení mimořádných událostí a krizových situací zajišťuje poskytovatel zdravotnické záchranné služby prostřednictvím pracoviště krizové připravenosti. Úkoly pro zajištění činností k připravenosti na řešení mimořádných událostí a krizových situací je poskytovatel zdravotnické záchranné služby povinen plnit podle postupů stanovených v rámci plánovacích dokumentů orgánů krizového řízení, havarijního plánování a dokumentace integrovaného záchranného systému (Česká republika, 2011).“

2.1.4 Ostatní složky IZS

Ostatní složky integrovaného záchranného systému se k záchranným a likvidačním pracím povolávají dle druhu mimořádné události, a to na základě jejich oprávnění k takové činnosti. Toto oprávnění je dáno legislativními předpisy. Zařazení ostatních složek do integrovaného záchranného systému se realizuje na úrovni krajské, kde se do poplachového plánu integrovaného záchranného systému zařazují ostatní složky dle předem uzavřené dohody o poskytnutí pomoci na vyžádání – viz zákon o integrovaném záchranném systému (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 13).

K ostatním složkám integrovaného záchranného systému se řadí vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (tj. Armáda České republiky), ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (například se jedná o městskou policii), ostatní záchranné sbory (jako například Báňská záchranná služba), orgány ochrany veřejného zdraví (typu hygienických stanic), havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (například komunální služby) a zařízení civilní ochrany. Podstatnou roli v rámci ostatních složek integrovaného záchranného systému hrají i neziskové organizace či sdružení občanů, které se zabývají záchrannými pracemi, typicky jde o Horskou službu, Vodní záchrannou službu, Speleologickou záchrannou službu. Zařazení složky do integrovaného záchranného systému neznamena, že se mění její právní subjektivita, způsob řízení, organizace či financování (Skalská, Hanuška, Dubský, 2010, s. 13).

2.1.4.1 Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil

Vyčlenění síly a prostředky ozbrojených sil zajišťuje v rámci integrovaného záchranného systému Armáda České republiky. Spolupráce Armády České republiky s dalšími složkami integrovaného záchranného systému je realizována prostřednictvím dohody s generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru. Tato dohoda se věnuje vyčlenění sil a prostředků Armády České republiky, které jsou zařazené do Ústředního poplachového plánu integrovaného záchranného systému, definuje způsoby vyžadování sil a prostředků Armády České republiky k záchranným a likvidačním pracím a okruh osob oprávněných tuto pomoc vyžadovat. Ve prospěch integrovaného záchranného systému lze poskytnout odřady pro nouzové ubytování, odřady pro evakuaci a humanitární pomoc, odřady pro pomoc technikou, odřady pro zabezpečování sjízdnosti, odřady pro terénní a zemní práce, odřady pro průzkumu a detekci látek CBRN, odřady pro dekontaminaci techniky, odřady pro dekontaminaci osob, zdravotnické odřady, veterinární odřady, letecké síly a prostředky pro záchranné práce (Krizové řízení, 2023).

2.1.4.2 Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory

K ostatním ozbrojeným bezpečnostním sborům patří celní správa a vězeňská služba. Celní správa při zásazích integrovaného záchranného systému může zajišťovat ostrahu důležitých státních institucí v době vyhlášení krizového stavu, zabezpečovat veřejný pořádek ve spolupráci s Policií České republiky, plnit ostrahu a obranu objektů podstatných pro obranu státu a objektů možného napadení apod. (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 93-95).

Vězeňská služba může v rámci spolupráce se složkami integrovaného záchranného systému zajišťovat ostrahu podstatných institucí ministerstva spravedlnosti v době vyhlášení krizových států, dále zabezpečovat veřejný pořádek ve spolupráci s Policií České republiky v místech, odkud byla provedena evakuace po vyhlášení krizových stavů, zajišťovat posílení střežení vazebních věznic a věznic v době vzniku živelních katastrof, výpadku energií (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 95-96).

Velmi často se diskutuje o tom, že k těmto ostatním ozbrojeným složkám integrovaného záchranného systému patří i obecní (městská) policie či soukromé bezpečnostní agentury. V legislativě se zmínka o těchto složkách nenachází, ale v praxi se mohou podílet na zásazích integrovaného záchranného systému, pokud existují příslušné smlouvy (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 96).

2.1.4.3 Ostatní záchranné sbory

K ostatním záchranným sborům v rámci integrovaného záchranného systému patří báňská záchranná služba, Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, horská služba, Svaz záchranných brigád kynologů ČR (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 101-102).

Báňská záchranná služba je služba, kterou musí dle platné legislativy zřizovat podnikatelské subjekty při hornické činnosti a činnosti realizované hornickým způsobem. Jejím úkolem je včasné a kvalifikovaně zasahovat při záchraně lidských životů a majetku při haváriích. Při spolupráci se složkami integrovaného záchranného systému může služba nabídnout lidské zdroje a techniku. Lidské zdroje i technika je využitelná i při zásazích mimo prostředí dolů. V minulosti došlo k využití báňských záchranářů při likvidaci živelních pohrom, průmyslových havárií či dalších mimořádných událostí, včetně využití potápěčů či lezců (Štemberka, 2008).

Vodní záchranná služba Českého červeného kříže se věnuje vodní záchraně, vzdělávání a záchranářskému sportu. V rámci spolupráce s integrovaným záchranným systémem realizuje zásahy na vodních plochách a v jejich blízkosti, případně reaguje na tísňové výzvy přímo od občanů. Aktivně spolupracuje s Leteckou záchrannou službou, Státní plavební správou, s obecní policií apod. (Vodní záchranná služba ČČK, 2023).

Horská služba České republiky zajišťuje záchranné práce v horském prostředí, k čemuž využívá záchranné stanice, terénní techniku a technické prostředky, jež jsou vhodné pro využití v horském prostředí (Smejkal, 2015).

Svaz záchranných brigád kynologů zajišťuje odbornou přípravu kynologů, jejich výcvik, atestaci a nasazení při mimořádných událostech, což sebou přináší i spolupráci s dalšími

složkami integrovaného záchranného systému. Například kynologové pomáhají hasičům určit místa, kde se pod troskami nachází zavalené osoby či se využívají při pátrání po pohřešovaných osobách (Hejzlar, 2013).

2.2 Činnost a řízení složek IZS

Zásah složek integrovaného záchranného systému sebou přináší situaci, kdy se na místě mimořádné události setkávají dvě a více složek, které je nutné nějakým způsobem řídit, aby došlo ke společnému řešení mimořádné události. Konkrétní podoba řízení záchranných a likvidačních prací souvisí zejména s druhem a rozsahem mimořádné události, ale i s počtem a druhem složek, které se na těchto pracích podílí. Z obecného hlediska lze hovořit o řízení na taktické úrovni, operační úrovni, strategické úrovni (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 14).

Uvedené úrovně řízení se odlišují dle osoby, která při zásahu při mimořádné události realizuje vlastní koordinaci záchranných a likvidačních prací. Na taktické úrovni se jedná o koordinátora v podobě velitele zásahu, dále na operační úrovni koordinaci provádí operační a informační středisko některé ze základních složek integrovaného záchranného systému. Při strategické úrovni je koordinátorem starosta obce s rozšířenou působností, hejtman kraje či Ministerstvo vnitra (Skalská, Hanuška, Dubský, 2010, s. 16).

Při zásazích integrovaného záchranného systému nelze opomenout, že *„nikdy nebude sebelepší právní předpis dokonalý bez správné aplikace. A právě díky osobám, které předpisy z oblasti krizové legislativy aplikují, systém funguje správně a chrání bezpečnost České republiky a jejich občanů. Součinnost a spolupráce všech příslušných orgánů, zejména veřejných sborů mezi sebou i s dalšími orgány veřejné správy a veřejné moci, má nezastupitelnou úlohu v činnosti státu (Štětina et al, 2014, s. 160).“*

Taktická úroveň

Na taktické úrovni zajišťuje řízení složek integrovaného záchranného systému velitel zásahu, který nese odpovědnost za všechny činnosti související se záchrannými a likvidačními pracemi, včetně řízení a koordinace činnosti jednotlivých složek integrovaného záchranného systému. Jedná se o velitele jednotky požární ochrany, pokud zvláštní právní předpisy nestanoví jinak. Pro tuto činnost lze zřídit i výkonný orgán, tj. štáb velitele zásahu. Konkrétní pravomoci definuje zákona o integrovaném záchranném systému či vyhláška Ministerstva vnitra ČR č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 14).

Operační úroveň

Na operační úrovni je realizováno řízení v rámci operačních středisek základních složek integrovaného záchranného systému. Operačními a informačními středisky integrovaného záchranného systému jsou operační a informační střediska Hasičských záchranných sborů České republiky (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 14).

Strategická úroveň

Na strategické úrovni zajišťují řízení starostové obecních úřadů s rozšířenou působností, hejtmané krajů, ministerstvo vnitra. K těmto činnostem se využívá jako pracovní orgán předem ustanovený krizový štáb a předem formulované krizové plány (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 14-15).

Velitel zásahu v rámci organizace záchranných a likvidačních prací v místě zásahu

Velitel zásahu realizuje koordinaci záchranných a likvidačních prací v místě nasazení složek integrovaného záchranného systému a v rámci prostoru předpokládaných účinků mimořádné události. Dále řídí součinnost složek integrovaného záchranného systému a vyhláší odpovídající stupeň poplachu dle příslušného poplachového plánu integrovaného záchranného systému (Česká republika, 2000b).

Při realizaci záchranných a likvidačních prací má velitel zásahu oprávnění (Česká republika, 2000b):

- Zakázat či omezit vstup osob na místo zásahu a provést nařízení, aby místo zásahu opustila osoba, jejíž přítomnost zde není nutná. Dále nařídit evakuaci osob, případně stanovit další dočasná omezení k ochraně života, zdraví, majetku, životního prostředí.
- Bezodkladně nařídit provádění či odstranění staveb, terénních úprav za účelem zmírnění či odvrácení rizik vzniklých mimořádnou událostí.
- Vyzvat právnické osoby či fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci.
- Zřídit štáb velitele zásahu jako vlastní výkonný orgán. Určit náčelníka a členy štábu. Ke členům štábu se řadí zejména velitelé a vedoucí složek integrovaného záchranného systému. Dále se může jednat o fyzické osoby a zástupce právnických osob, s kterými složky integrovaného záchranného systému spolupracují či jim poskytují osobní nebo věcnou pomoc.

- Provést rozdělení místa zásahu na sektory, případně úseky a definovat jejich velitele, kteří mají oprávnění k ukládání úkolů a rozhodování o přidělování sil a prostředků do podřízenosti velitelů sektorů a úseků.

U velitelů dalších složek integrovaného záchranného systému na místě zásahu platí nedotčená velitelská pravomoc (resp. pravomoc nadřízeného) vůči členům své složky. Jejich koordinace se projevuje tím, že přijímají úkoly, definují potřeby součinnosti pro jejich splnění a obousměrně si vyměňují další informace s velitelem zásahu. Zároveň musí být členem štábu velitele zásahu, pokud byl zřízen (Skalská, Hanuška, Dubský, 2010, s. 18).

Cvičení složek integrovaného záchranného systému

Za efektivní nástroj pro prověření celkového nastavení organizace ochrany obyvatelstva lze pokládat cvičení složek integrovaného záchranného systému a orgánů krizového řízení na všech úrovních systému. Cvičení lze pokládat za klíčovou součást přípravy na zvládnutí mimořádných událostí a krizových situací, a také za příležitost pro úpravu systému na základě zjištěných nedostatků či ověřených inovativních postupů využitých při cvičení (GŘ HZS, 2021).

Z realizace taktických a prověřovacích cvičení složek integrovaného záchranného systému vyplývá, že i přes drobné rozdíly v metodických postupech hasičů a armády lze zvládnout společné zásahy, efektivně komunikovat a bezpečně spolupracovat (HZS ČR, 2022).

3 HROMADNÉ NEŠTĚSTÍ

Hromadné neštěstí lze definovat jako mimořádnou událost, která vede k náhlému vzniku určitého počtu zraněných či zasažených osob. Rozlišuje se hromadné neštěstí rozsáhlé a hromadné neštěstí omezené. U rozsáhlého hromadného neštěstí dochází k náhlému vzniku většího počtu než 10 zraněných či zasažených, kdy tento stav nemohou kapacitně řešit zdravotnická zařízení v příslušné spádové oblasti. Počet zasažených však nepřekračuje 50 osob. K likvidaci následků takového hromadného neštěstí je nutná aktivace poplachových, havarijních a traumatologických plánů. U hromadného neštěstí omezeného mimořádná událost postihla nejvíce 10 zraněných či zasažených, kdy minimálně jeden se nachází v kritickém stavu. Likvidace následků takové mimořádné události je řešena v rámci spolupráce několika výjezdových skupin a posilových prostředků okresu pro transport zasažených. Traumatologické plány nejsou aktivované (Štětina et al, 2014, s. 45).

Mimořádnou událost s velkým počtem zraněných osob lze charakterizovat jako „*událost s hromadným postižením osob na zdraví, kam je obvykle pro povahu nebo rozsah události nutné vyslat k poskytnutí přednemocniční neodkladné péče 5 a více výjezdových skupin poskytovatele zdravotnické záchranné služby současně, nebo místo, kde se nachází více než 15 zraněných osob (Ministerstvo vnitra GŘ HZS ČR, 2016).*“

Mimořádná událost vzniká náhle, ve větším, či menším rozsahu sebou přináší právě škody na lidském zdraví a majetku. Při vzniku mimořádné události dochází k aktivaci složek integrovaného záchranného systému (Frelich, 2022, s. 260).

Zásah složek integrovaného záchranného systému u mimořádné události s velkým počtem zraněných osob upravuje i Katalog typových činností integrovaného záchranného systému, tj. č. 09/IZS. Tato typová činnost se zaměřuje na řešení mimořádné události s velkým počtem zraněných osob, u které je nutné definovat priority v rámci poskytování přednemocniční neodkladné péče a odsunu (tj. provedení třídění zraněných osob). Takové třídění se provádí v případě, kdy existuje výrazný nepoměr mezi počtem zraněných osob a zasahujících zdravotnických pracovníků, takže nelze všem zajistit okamžitou přednemocniční neodkladnou péči (Ministerstvo vnitra GŘ HZS ČR, 2016).

Mimořádná událost vykazuje určité charakteristické znaky, ke kterým se řadí zejména následující (Ministerstvo vnitra GŘ HZS ČR, 2016):

- Na počátku zásahu složek integrovaného záchranného systému existuje nedostatek sil a prostředků, které však v rámci dalšího průběhu řešení mimořádné události přibývají.
- Už od počátku zásahu je nutné klást důraz na organizaci řízení zásahu složek integrovaného záchranného systému a rozčlenění místa zásahu.
- O úspěšném výsledku (tj. vysoký počet zachráněných osob) rozhoduje první půlhodina až hodina činnosti.
- Dochází ke zvýšenému zájmu sdělovacích prostředků a veřejnosti, tj. zejména příbuzných a blízkých zasažených osob.

Každá mimořádná událost v podobě hromadného neštěstí vyžaduje profesionální organizaci záchranných a likvidačních prací. Pro každého zúčastněného je taková událost navíc vysoce stresující a náročná. Z tohoto důvodu je velmi vhodné zlepšovat připravenost členů integrovaného záchranného systému na výskyt a řešení takových situací. K nejčastějším problémům pro zasahující složky integrovaného záchranného systému v rámci zásahů u hromadných neštěstí patří nutnost okamžité identifikace aktuální situace, vytvoření funkční organizace zásahu, přizpůsobení zdravotnické reakce na aktuální situaci, zajištění odolnosti zasahujících složek apod. Pro úspěch zásahu je stěžejní flexibilita, a tedy schopnost přizpůsobit se aktuální situaci (Hugelius, Becker, Adolfsson, 2020).

Pokud však na místě zasahuje integrovaný záchranný systém, tak může v důsledku tohoto docházet k problémům v koordinaci jednotlivých složek. Reakce a řešení u této mimořádné situace pak nemusí být včasná a účinná. Z tohoto důvodu je nutné klást vysoký důraz na vzájemnou koordinaci a spolupráci při řešení mimořádných událostí (Salam, Khan, 2020).

3.1 Krizové stavy

Za krizové stavy lze dle platné legislativy v České republice považovat stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav.

Stav nebezpečí

Stav nebezpečí je možné bezodkladně vyhlásit v případě, kdy jsou ohrožené životy, zdraví, majetek, životní prostředí, když nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a také není možné odvrátit ohrožení běžnou činností (ze strany správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému či subjektů kritické infrastruktury). Vyhlášení

stavu nebezpečí musí být odůvodněno a lze jej vyhlásit pouze na nezbytně nutnou dobu a pro celé území kraje či jeho části. Maximální doba vyhlášení je na 30 dnů. Případné prodloužení je podmíněno souhlasem vlády. Rozhodnutí o jeho vyhlášení musí také obsahovat krizová opatření a jejich rozsah, případná změna musí být také vyhlášena. Důvod vyhlášení stavu nebezpečí musí obsahovat informaci, jestli je stav nebezpečí vyhlášen na základě mimořádné události dle zákona o integrovaném záchranném systému. Stav nebezpečí nelze vyhlásit z důvodu stávky vedené na ochranu práv a oprávněných hospodářských a sociálních zájmů (Česká republika, 2000).

Stav nebezpečí pro území kraje či jeho části vyhláší hejtman (v Praze primátor). O vyhlášení stavu nebezpečí musí být neprodleně informována vláda, Ministerstvo vnitra, sousední kraje, či další kraje, pokud mohou být krizovou situací dotčeny (Česká republika, 2000).

V případě, kdy nelze účelně odvrátit vzniklé ohrožení v rámci stavu nebezpečí, tak hejtman musí požádat vládu o vyhlášení nouzového stavu (Česká republika, 2000).

Nouzový stav

Nouzový stav vyhláší vláda v případě živelních pohrom, ekologických či průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost. Nouzový stav se vyhláší pro omezené či celé území státu. Nouzový stav lze vyhlásit jen s uvedením důvodů na určitou dobu a pro určité území. Při jeho vyhlášení musí vláda vymezit, která práva se omezují, a které povinnosti se ukládají. Nejdéle jej lze vyhlásit na dobu 30 dnů, kdy se tato doba může prodloužit jen po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny. Nouzový stav končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, pokud vláda či Poslanecká sněmovna nerozhodnou o jeho zrušení před uplynutím této doby (Česká republika, 1998).

Stav ohrožení státu

Stav ohrožení státu vyhláší parlament na návrh vlády, a to v případě, kdy je bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy. Pro přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je nutný souhlas nadpoloviční většiny všech poslanců a nadpoloviční většiny všech senátorů (Česká republika, 1998).

Válečný stav

O přijetí válečného stavu rozhoduje Parlament a Senát České republiky. Pro přijetí usnesení o jeho vyhlášení je nutný souhlas nadpoloviční většiny poslanců a nadpoloviční většiny všech senátorů. O vyhlášení válečného stavu rozhoduje Parlament, pokud je Česká republika napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení (Česká republika, 1993).

4 CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ

Cílem práce je sestavit návrhy opatření ke zlepšení současného stavu v oblasti zásahu jednotek Integrovaného systému řízení v České republice.

Tento cíl by měl být naplněn na základě teoretických i praktických závěrů, které se týkají činnosti integrovaného záchranného systému v České republice, včetně jeho legislativního ukotvení. Pro splnění cíle práce je podstatné i provedení rozboru konkrétního zásahu složek integrovaného záchranného systému.

Kromě toho jsou stanoveny tři hypotézy, kterých je dosaženo pomocí dotazníkové šetření. Dle výzkumu jsou stanoveny hypotézy:

H1: Domnívám se, že správná koordinace složek IZS je důležitou součástí správného zásahu při hromadných neštěstích.

H2: Domnívám se, že taktická cvičení, kterých se respondenti zúčastnili, byla respondenty hodnocena jako velmi přínosná do praxe.

H3: Domnívám se, že častější taktická cvičení by zvýšila připravenost všech složek IZS na zvládnání mimořádných událostí.

V práci je využito metod deskripce odborné literatury, popisu mimořádné události, analýzy a vyhodnocení konkrétní mimořádné události s větším množstvím zraněných z hlediska působení jednotek integrovaného záchranného systému. Dále je využito metody syntézy, z které vyplynou návrhy opatření ke zlepšení současného stavu.

Deskripce odborných zdrojů je realizována využitím odborné literatury, odborných článků a dalších odborných zdrojů o integrovaném záchranném systému v České republice. Dalším významným zdrojem k tomuto tématu jsou platné legislativní předpisy. Deskripci odborných zdrojů předchází literární rešerše, která shrnuje nejpodstatnější zdroje informací o řešené problematice a jejich obsah.

Popis vybrané mimořádné události vychází z veřejně dostupných zdrojů, ale také z interních informací, které se podařilo získat od zástupců složek integrovaného záchranného systému. Jedná se o nehodu vlaku Leo Express, která se stala v roce 2017 v Přerově.

Analýza a vyhodnocení se zaměřuje na prozkoumání průběhu zásahu složek integrovaného záchranného systému při řešení vybrané mimořádné situace. Dochází k popisu časové osy zásahu, ale také jednotlivých činností složek integrovaného záchranného systému, včetně jejich vzájemné spolupráce a koordinace.

Formou syntézy potom dochází ke shrnutí veškerých podstatných závěrů, z čehož následně vyplývají návrhy a opatření ke zlepšení.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 MODELOVÁ SITUACE HROMADNÉHO NEŠTĚSTÍ

Informace pro zpracování práce pochází z interních materiálů složek integrovaného záchranného systému, dále z veřejně dostupných informací, ale také se podařilo realizovat neformální rozhovory s několika zasahujícími zástupci složek integrovaného záchranného systému u této mimořádné události.

Praktická část práce analyzuje a vyhodnocuje konkrétní mimořádnou událost s větším množstvím zraněných z hlediska působení jednotek integrovaného záchranného systému. Na základě výsledků z analýzy je sestaven návrh opatření ke zlepšení současného stavu.

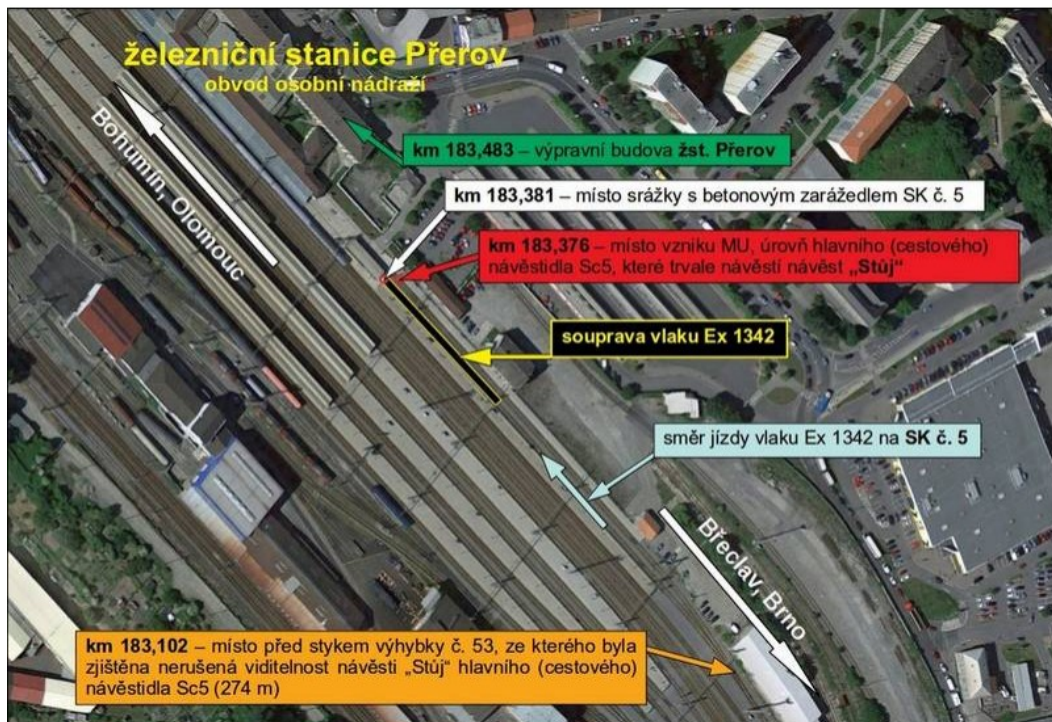
V rámci této kapitoly je realizována analýza konkrétní mimořádné události s větším množstvím zraněných z hlediska působení jednotek Integrovaného záchranného systému. Vybranou mimořádnou událostí je nehoda vlaku dopravce Leo Express z 5. června 2017, která se stala v Přerově. Vlak projel návěst stůj a nestihl včas zastavit, takže narazil do nárazníků na konci koleje (ČTK, 2017).

Tato analýza je provedena formou základního popisu mimořádné události, dále časové osy a činností při zásahu integrovaného záchranného systému, realizovaných činností v rámci zásahu integrovaného záchranného systému. Výstupem z analýzy je pak zhodnocení koordinace práce složek integrovaného záchranného systému. V závěru kapitoly je pozornost zaměřena na návrh opatření ke zlepšení současného stavu v oblasti zásahu jednotek Integrovaného záchranného systému v České republice.

5.1 Základní popis mimořádné události

Vážná vlaková nehoda se stala v důsledku nedovolené jízdy vlaku Leo Express. Celkem 31 osob utrpělo újmu na zdraví (tj. 28 cestujících vlaku a 3 zaměstnanci dopravce Leo Express). Z toho jedna osoba byla zraněna vážně. Celková škoda činila 100 080 368 Kč. Újma na zdraví osob vznikla výlučně z důvodu srážky vlaku s betonovým zarážedlem vlivem působení setrvačných sil působících ve směru jízdy vlaku v okamžiku srážky. Zásadní příčinou nehody vlaku bylo selhání osoby řídící drážní vozidlo vlaku (Drážní inspekce, 2017).

Místo vzniku mimořádné události je vizualizováno na následujícím schématu. Místo srážky soupravy s betonovým zarážedlem je zvýrazněno bílou šipkou.

Obrázek č. 3 - Schéma místa vzniku mimořádné události

zdroj: Drážní inspekce, 2017

Mimořádná událost sebou přinesla nutnost zásahu integrovaného záchranného systému. Plán integrovaného záchranného systému byl aktivován pověřenou osobou dopravce Leo Express, a to 5. června 2017 v 5 hodin a 59 minut prostřednictvím služebního mobilního telefonu. Ze složek integrovaného záchranného systému na místo mimořádné události dorazily (Drážní inspekce, 2017):

- Policie České republiky, Krajského ředitelství Policie Olomouckého kraje, ÚO Přerov, 1. oddělení obecné kriminality, která realizovala zajištění místa mimořádné události.
- Hasičský záchranný sbor České republiky, a to SŽDC, s. o., JPO Ostrava, SŽDC, s. o., JPO Přerov, Olomouckého kraje, ÚO Přerov.
- Zdravotnická záchranná služba Olomouckého kraje, Výjezdová základna Přerov.

Z tohoto vyplývá, že se zásahu účastnila pouze skupina základních složek integrovaného záchranného systému. K povolání dalších (ostatních) složek integrovaného záchranného systému nedošlo. Specifikem byla účast Hasičského záchranného sboru Správy železnic, což bylo dáno tím, že se nehoda stala právě na železniční trati.

Následující obrázek vizualizuje pohled na přední čelo vlaku EX 1342 po vzniku mimořádné události.

Obrázek č. 4 - Pohled na přední čelo vlaku EX 1342 po vzniku mimořádné události
zdroj: Drážní inspekce, 2017

5.2 Časová osa a činnosti při zásahu integrovaného systému

V rámci tohoto textu lze definovat časovou osu a činnosti při zásahu integrovaného záchranného systému. V časové ose se nachází klíčové činnosti (milníky), které se vztahují k zásahu složek integrovaného záchranného systému. Jednotlivé činnosti pak následně obsahují i dílčí činnosti, které jsou realizované v rámci zmíněné hlavní činnosti. Časová osa a činnosti při zásahu integrovaného záchranného systému mají následující podobu:

- 1) Přijetí tísňové zprávy o nehodě vlaku na železniční stanici Přerov.
- 2) Vyhlášení traumatologického plánu.
- 3) Vyhlášení poplachového plánu integrovaného záchranného systému.
- 4) Příjezd jednotky požární ochrany.
- 5) Určení velitele zásahu.

- 6) Příjezd Policie České republiky a Zdravotnické záchranné služby.
- 7) Průzkum místa jednotkou požární ochrany.
- 8) Zahájení pomoci zraněným osobám.
- 9) Rozdělení místa události na úseky a určení shromaždiště zraněných osob.
- 10) Rozhodnutí o nezřízení štábu velitele zásahu kvůli přehlednosti situace.
- 11) Ošetření zraněných či jejich transport do zdravotnických zařízení.
- 12) Likvidace následků nehody (včetně odtažení havarované soupravy).
- 13) Ukončení záchranných a likvidačních prací.

Celý zásah integrovaného záchranného systému byl zahájen přijetím tísňové zprávy o nehodě vlaku na železniční stanici Přerov. V souvislosti s tímto byl vyhlášen traumatologický plán a došlo k vyhlášení poplachového plánu integrovaného záchranného systému. Na místo nehody jako první přijíždí jednotka požární ochrany, kdy se její velitel stává velitelem celého zásahu. Následně, dochází k příjezdu Policie České republiky a Zdravotnické záchranné služby. Mezitím zahajuje požární jednotka průzkum místa a je zahájena pomoc zraněným osobám (tato probíhala laickou formou i před příjezdem Zdravotnické záchranné služby a požární jednotky). V průběhu události na místo doráží i další jednotky integrovaného záchranného sboru. Velitel zásahu dále rozhoduje o rozdělení místa události na úseky a určení shromaždiště zraněných osob. Zároveň rozhoduje o nezřízení štábu velitele zásahu kvůli přehlednosti situace. V dalších minutách probíhá ošetření zraněných a jejich transport do zdravotnických zařízení, a také likvidace následků nehody (včetně odtažení havarované soupravy) – prioritně je samozřejmě realizováno ošetřování. Po odvozu a ošetření všech zraněných a likvidaci následků nehody dochází k ukončení záchranných a likvidačních prací.

Jednotlivé klíčové činnosti lze nyní blíže představit s ohledem na činnosti realizované integrovaným záchranným systémem v jejich rámci.

Přijetí tísňové zprávy o nehodě vlaku na železniční stanici Přerov

Centrum tísňového volání přijalo oznámení na linkách 112 a 150 v 5 hodin a 59 minut. V návaznosti na oznámení předalo centrum tísňového volání informace okamžitě středisku Hasičského záchranného sboru v Přerově a Zdravotnické záchranné službě v Přerově,

a také Policii České republiky – územnímu odboru Přerov. O mimořádné události byl také vyrozuměn krajský řídicí důstojník, tj. ředitel Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje. Vzhledem k tomu, že se jednalo o nehodu vlaku, tak došlo i k vyrozumění hasičského záchranného sboru správy železnic.

Středisko Hasičského záchranného sboru na místo mimořádné události ihned vysílá jednotky požární ochrany. Stejně jako Policie České republiky a Zdravotnická záchranná služba.

Operátor tísňové linky si vyžádal informace i o pravděpodobném počtu zraněných osob, závažnosti těchto zranění a dalších okolnostech. Bylo zřejmé, že při takovém počtu cestujících půjde o hrubý odhad, ale zároveň bylo nutné takové informace získat pro odhad potřebného počtu členů integrovaného záchranného systému, kteří zde budou zasahovat. Předpokládalo se, že po příjezdu jednotek na místo mimořádné události dojde k upřesnění těchto informací.

Vyhlášení traumatologického plánu

Na základě hrubého odhadu počtu zraněných dochází k vyhlášení traumatologického plánu pro příslušná zdravotnická zařízení. Odhady hovoří o tom, že bude zraněno více než 15 osob, což právě vyžaduje vyhlášení traumatologického plánu, ale také příjezd pěti a více výjezdových skupin Zdravotnické záchranné služby.

Ve zdravotnických zařízeních došlo k vyhlášení traumatologického plánu. Příslušné zdravotnické zařízení tímto muselo okamžitě zahájit přípravu specializovaných pracovišť a personálu na přijetí většího počtu zraněných osob, tedy hromadný příjem pacientů. Bylo nutné uvolnit kapacity lůžek a operačních sálů a zajistit dostatek personálu. V tomto případě neobjevil žádný výraznější problém, který by znemožňoval aktivaci a naplnění tohoto plánu. Kapacity zdravotnických zařízení byly dostatečné.

Vyhlášení poplachového plánu integrovaného záchranného systému

Vzhledem k očekávanému počtu zraněných (více než 10 osob) byl vyhlášen třetí stupeň poplachu.

Příjezd jednotky požární ochrany

Jednotka požární ochrany, která jako první přijela na místo mimořádné události měla velmi podstatnou úlohu v tom, že musela správně vyhodnotit situaci, aby mohlo dojít k rychlému povolání dalších prostředků integrovaného záchranného systému.

Určení velitele zásahu

Určení velitele zásahu se řídilo platnými legislativními předpisy, a tedy velitelem zásahu byl velitel požární jednotky. K dalším velitelům v rámci zásahu se pak řadí velitel zásahu Policie České republiky a velitel zásahu Zdravotnické záchranné služby.

Příjezd Policie České republiky a Zdravotnické záchranné služby

Následně na místo přijíždí i Policie České republiky a první posádky Zdravotnické záchranné služby. To zároveň znamená, že zde doráží i velitelé zásahu Policie České republiky a velitel zásahu Zdravotnické záchranné služby.

Průzkum místa jednotkou požární ochrany

Průzkumná skupina hasičů se po prvotním průzkumu zaměřeném na identifikaci přítomnosti zraněných osob zaměřila i na problém v podobě možného úniku nebezpečných látek. V rámci průzkumu tedy realizovala činnosti za účelem detekce nebezpečných látek a identifikaci zdrojů ohrožení. O výsledku průzkumu byl informován velitel zásahu, který následně rozhodl o dalších krocích. K úniku nebezpečných látek nedošlo, ale bylo nutné řešit únik provozních kapalin. K vyproštění osob z vlaku byla na místě připravena skupina hasičů s vhodným vybavením, avšak její činnost nemusela být aktivována, protože žádná osoba nezůstala ve vlaku zaklíněna.

Viditelnost na místě zásahu byla dostatečná, a proto nebylo nutné zajišťovat osvětlení plochy zásahu.

Po prvotním průzkumu vlakové soupravy a zhodnocení bezpečnostní situace povolil velitel zásahu vstup do vlakové soupravy příslušníkům Zdravotnické záchranné služby k ošetření zraněných, kteří se zde nachází. Každý zasahující tým Zdravotnické záchranné služby byl doprovázen členy jednotky požární ochrany. K vymezení nebezpečné zóny, do které nesmí

členové Zdravotnické záchranné služby vstupovat, v tomto případě nedošlo. Zdravotnická záchranná služba a požární jednotka v tomto případě vytvářejí společné vyhledávací, třídící a záchranné skupiny – viz níže.

Zahájení pomoci zraněným osobám

První pomoc cestujícím byla poskytnuta palubním personálem a svědky události. Po příjezdu první jednotky Hasičského záchranného sboru provádělo první pomoc několik členů jednotky požární ochrany, ale po příjezdu Zdravotnické záchranné služby došlo k jejich vystřídání, tedy následně již první pomoc poskytovala výhradně Zdravotnická záchranná služba, tedy nezapojila se ani Policie České republiky.

Zásah integrovaného záchranného systému probíhal i ve vlakové soupravě. Jednotka požární ochrany zde realizovala průzkum, který měl určit, jestli není nutné provést vyproštění osob z vlakové soupravy, hledala zraněné osoby apod.

Zřízení přistávací plochy pro leteckou záchrannou službu nebylo nutné, o čemž rozhodl velitel zásahu po konzultaci s velitelem zásahu Zdravotnické záchranné služby.

Rozdělení místa události na úseky a určení shromaždiště zraněných osob

Na místě zásahu došlo k jeho rozdělení na sektory. Jednalo se o sektory v podobě:

- Vlaková souprava.
- Shromaždiště zraněných.
- Místo transportu zraněných do zdravotnických zařízení.
- Týlový prostor pro jednotky integrovaného záchranného systému.
- Prostor pro média a příbuzné cestujících.

Sektor vyhledávání a záchrany se nacházel v havarované vlakové soupravě a v jejím okolí. Zde docházelo k vyhledávání zraněných osob. Každý z vagónů vlaku tvořil samostatný úsek sektoru, aby bylo možné postupovat systematickým způsobem při jejich prohledávání a identifikaci zraněných osob. Průzkum v tomto sektoru realizovala vyhledávací skupina, která byla tvořena členy požární jednotky a zdravotnické záchranné služby.

Ze sektoru vyhledávání a záchrany došlo k převedení zraněných osob a případně nezraněných dalších cestujících do prostorů shromaždiště zraněných. Zdravotnická záchranná služba ve spolupráci s požární jednotkou zajišťovala tento vzdálenostně krátký transport, který byl realizován buď pěším způsobem nebo byla zraněná osoba přenesena na nosítkách. Vyhledávací skupina vždy předala zraněného cestujícího záchranné skupině, která tento přesun realizovala. Až na shromaždišti zraněných došlo k využití metody START za účelem třídění zraněných osob do skupin. Pokud se zde nacházel cestující, který nevykazoval známky zranění, tak byl zdravotnickým personálem také prohlédnut, aby se zamezilo riziku přítomnosti zranění, které daná osoba nepocítuje (například vnitřní krvácení apod.)

V zóně shromáždění zraněných tedy došlo i ke shromáždění evakuovaných osob, tedy nezraněných osob. Policie České republiky provedla jejich evidenci a Zdravotnická záchranná služba zkontrolovala jejich zdravotní stav.

V případě nutnosti pak byla zraněná osoba ze shromaždiště převedena (či přenesena) na místo transportu zraněných do zdravotnického zařízení. Z tohoto místa pak směřovala zraněná osoba do zdravotnického zařízení. Vozidla zasahujících složek integrovaného záchranného systému byla rozmístěna u budovy nádraží. Vozidla Zdravotnické záchranné služby byla přistavena, co nejbližší soupravě vlaku, aby se urychlil a usnadnil transport zraněných.

Týlový prostor pro jednotky integrovaného záchranného systému se nacházel před nádražní budovou, ale také poblíž koleje, kde vznikla mimořádná událost.

V průběhu zásahu na místo přijíždí i zástupci médií. Velitel zásahu rozhoduje o tom, že novináři nesmí mít na místo přístup, a proto je zástupcům médií vyčleněn prostor v nádražní hale, kde se jim věnuje tiskový mluvčí Hasičského záchranného sboru, který na místo dorazil. Na místo zároveň přijíždí i rodinní příslušníci zraněných a cestujících. Komunikaci s těmito zajišťuje Policie České republiky. Pro rodinné příslušníky jsou vyhrazené stejné prostory jako pro zástupce médií.

Policie České republiky také zajistila příslušné prostory proti vstupu nepovolaných osob, takže každý z prostorů byl zajištěn proti vstupu nepovolaných osob.

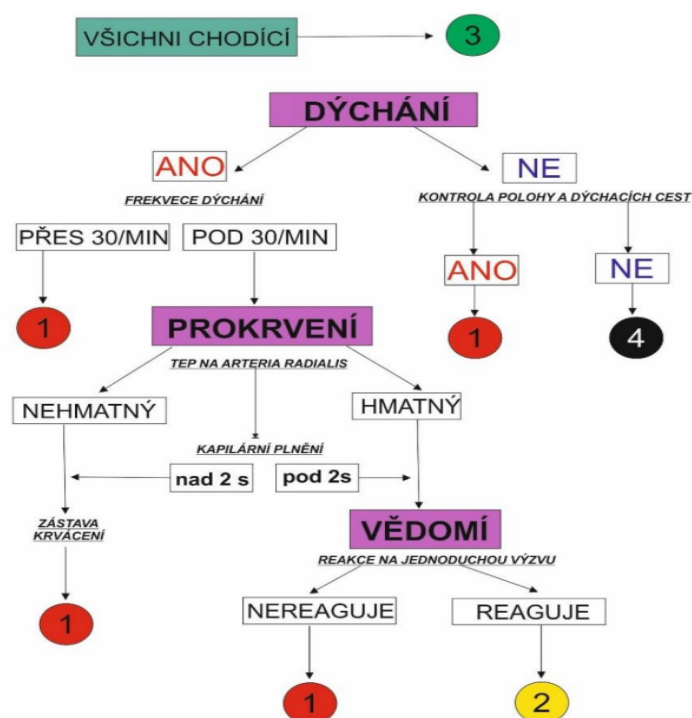
Rozhodnutí o nezřízení štábu velitele zásahu kvůli přehlednosti situace

Velitel zásahu integrovaného záchranného systému rozhodl o tom, že není nutné zřízovat štáb velitele zásahu. Situaci na místě hodnotil jako poměrně přehlednou, takže nebylo nutné tento štáb zřízovat.

Ošetření zraněných či jejich transport do zdravotnických zařízení

K třídění zraněných bylo využito metody START. Toto třídění zajišťoval vedoucí lékař Zdravotnické záchranné služby v koordinaci se svými kolegy.

Metoda START (Snadné Třídění A Rychlý Transport) umožňuje rozdělit zraněné osoby do čtyř skupin, a to dle míry závažnosti jejich zranění. K tomuto zařazení se využívá barevných visaček – zelená barva označuje lehce zraněné osoby, které mohou chodit. Žlutá barva osoby, u kterých je možné na určitou dobu odložit ošetření. Červená barva poukazuje na osoby s nejzávažnějšími zdravotními problémy, které potřebují okamžitou a neodkladnou zdravotní pomoc. Černá barva označuje osoby, které již nežijí, či mají poranění, která nejsou slučitelná se životem (Hubáček et al., 2017, s. 14-18). Schéma využití metody se nachází na následujícím obrázku.

Obrázek č. 5 - Schéma metody START

zdroj: Hubáček et al., 2017, s. 17

Shromaždiště zraněných bylo umístěno na bezpečném místě, kde nehrozilo žádné nebezpečí. Velitel Zdravotnické záchranné služby ve spolupráci s velitelem Policie České republiky a velitelem zásahu konzultoval i podobu odsunové trasy, která by zajistila nejjednodušší a nejplynulejší příjezd a odjezd vozidel Zdravotnické záchranné služby. V důsledku tohoto muselo dojít ke změně shromaždiště zraněných osob, které předtím určil velitel zásahu nevhodně. To znamená, že původní poloha shromaždiště byla na žádost velitele Zdravotnické záchranné služby změněna.

Transport zraněných osob do zdravotnických zařízení byl realizován na základě odhadu využitelnosti těchto zařízení a konkrétního zdravotního stavu zraněných osob.

Likvidace následků nehody (včetně odtažení havarované soupravy)

V době 2 hodin a 10 minut od počátku zásahu došlo k ošetření všech zraněných a k jejich transportu do zdravotnických zařízení (případně k jejich propuštění do domácí léčby). Po konzultaci s velitelem zásahu ukončil velitel Zdravotnické záchranné služby zásah jednotek Zdravotnické záchranné služby, a to po dokončení převozu všech zraněných a dokončení ošetřování zraněných osob na místě mimořádné události. Toto ukončení oznámil velitel zásahu Zdravotnické záchranné služby operačnímu středisku, což znamenalo, že se mohou rezervované výjezdové skupiny věnovat jiným činnostem. Členy zasahujícího personálu pověřil velitel zásahu Zdravotnické záchranné služby kontrolou a doplněním veškerého materiálu. V důsledku tohoto velitel zásahu rozhodl o snížení počtu jednotek požární ochrany na místě mimořádné události. Po tomto bylo místo mimořádné události zpřístupněno pracovníkům Správy železnic a pracovníkům dopravce Leo Express, aby mohlo dojít k realizaci interního šetření nehody a k odstranění následků na železničním zařízení.

Souhlas s uvolněním dráhy byl vydán 3 hodiny a 35 minut po vzniku mimořádné události, tj. v 9 hodin a 28 minut.

Likvidace následků nehody byla realizována požárními jednotkami, včetně požární jednotky Správy železnic. Velitel zásahu členy jednotek upozornil, že je nutné zachovat, co nejvíce důkazního materiálu pro potřeby Policie České republiky a Drážní inspekce. Realizace záchranných a likvidačních prací byla s těmito organizacemi konzultována.

Mimořádná událost byla specifická nutností odtahu havarované soupravy do dílen, které se nacházejí v areálu nádraží Přerov. Toto odtažení realizovala požární jednotka Správy železnic ve spolupráci s pracovníky Správy železnic.

Ukončení záchranných a likvidačních prací

Ukončení záchranných a likvidačních prací sebou přineslo i nutnost vyhodnocení celého zásahu složkami integrovaného záchranného systému. Toto vyhodnocení proběhlo různou formou a zejména individuálně (v rámci každé jednotlivé složky). Řada výstupů byla také podkladem pro vyšetřování příčin nehody Policií České republiky či Drážní inspekcí.

Není zřejmé, jestli v rámci tohoto vyhodnocení došlo i k vytvoření návrhů a doporučení pro zlepšení v budoucnosti. Navíc by bylo vhodné posoudit celý zásah i v rámci celého integrovaného záchranného systému, tedy koordinace a spolupráce všech složek. Tato práce se v rámci návrhové části snaží tento nedostatek napravit, ale zároveň čerpá z veřejně dostupných zdrojů a vzpomínek zasahujících osob, které mohou být do určité míry zkreslené v důsledku uplynutí několika let od doby vzniku mimořádné události.

5.3 Realizované činnosti v rámci zásahu integrovaného záchranného systému

Jak vyplývá z předcházejícího přehledu, tak v rámci zásahu integrovaného záchranného systému bylo nutné realizovat různé činnosti. Podstatné činnosti lze nyní podrobnějším způsobem popsat, aby mohlo dojít k relevantnímu zhodnocení zásahu integrovaného záchranného systému.

Z hlediska materiálního a technického zabezpečení zasahujících složek integrovaného záchranného systému nedošlo k identifikaci výraznějších nedostatků. Každá ze složek měla k dispozici odpovídající a kvalitní vybavená, aby mohla realizovat zásah bez závažnějších problémů. V této oblasti se tedy neobjevil žádný výraznější nedostatek.

Na operační úrovni řízení bylo spolupracováno s KOPIS (operačním a informačním střediskem integrovaného záchranného systému kraje) a operačními středisky složek integrovaného záchranného systému. Docházelo zejména k předávání informací o aktuálním vývoji situace a řešení mimořádné události, tedy o vývoji aktuálního zásahu. Na základě těchto informací pak docházelo k vyslání složek integrovaného záchranného systému

na místo mimořádné události. KOPIS také zajišťoval předání informací o mimořádné události vedení Olomouckého kraje a města Přerov (tj. hejtman, resp. primátor).

Strategická úroveň řízení zde nebyla aktivována. Mimořádná událost nebyla natolik rozsáhlá, aby bylo nutné zřídit štáb Hasičského záchranného sboru kraje.

Jak bylo uvedeno, tak na místo dorazilo i několik zástupců médií. Vstup na místo nehody nebyl médiím umožněn ihned, ale až po dokončení záchranných prací. Na místo zároveň dorazil tiskový mluvčí Hasičského záchranného sboru, který s novináři na místě komunikoval. Zájem novinářů o mimořádnou událost byl zvládnut na poměrně dobré úrovni. Mediální pokrytí události bylo poměrně velké, ale neobjevila se žádná kritika složek integrovaného záchranného systému. Celý zásah byl v médiích popisován pozitivní formou, tedy jako bezproblémový.

Velitel zásahu určil prostory shromaždiště zraněných, avšak tento prostor nekonzultoval s vedoucím Záchranné zdravotnické služby. Až po jeho upozornění byl prostor změněn. To lze pokládat za pochybení, protože tímto vznikla komplikace ve spolupráci mezi složkami integrovaného záchranného systému, a také komplikace v rámci transportu zraněných osob. Nejednalo se však o kritickou chybu, protože vzdálenost mezi původním a novým shromaždištěm nebyla velká, a také došlo k okamžité nápravě potom, co byla identifikována chyba.

Pro složky integrovaného záchranného systému bylo problematické, že zásah probíhal v méně známých prostorách. Cvičení vlakových nehod probíhá zpravidla ve spolupráci s Českými drahami, které však nemají k dispozici tento typ vlaku. Prostředí vlaku bylo pro řadu zasahujících neznámé.

Velitel zásahu

V průběhu zásahu velitel zásahu aktivně komunikoval se zasahujícími složkami integrovaného záchranného systému, se zástupci Správy železnic, s tiskovým mluvčím, se zástupci dopravce Leo Express. Velitel zásahu na místě mimořádné události prozkoumal v koordinaci s kolegy a členy palubního personálu i možnosti vzniku dalších hrozeb. Žádná taková hrozba nebyla zjištěna.

Velitel zásahu integrovaného záchranného systému nesl plnou odpovědnost za celý průběh záchranných a likvidačních prací. V tomto smyslu nedošlo k identifikaci závažných

pochybení. V rámci jeho práce se objevil pouze jeden dílčí nedostatek, který však byl rychle vyřešen.

Hasičský záchranný sbor

Hasičský záchranný sbor na místě mimořádné události zajišťoval prostřednictvím velitele zásahu řízení záchranných a likvidačních prací. To znamená, že jeho prostřednictvím byla realizována široká škála činností, které se zásahem souvisí, a které popisuje předcházející text práce.

Policie České republiky

Policie České republiky v místě mimořádné události aktivně zajišťovala bezpečnost, veřejný pořádek a prováděla nezbytné činnosti k tomu, aby mohla být příčina nehody vyřešena a došlo k relevantnímu stanovení odhadu škody.

Velitelem Policie České republiky na místě zásahu byl vedoucí pracovník obvodního ředitelství Policie České republiky.

Evidence osob cestujících ve vlaku a svědků mimořádné události byla zajištěna Policií České republiky, a to na žádost velitele zásahu. Část cestujících pokračovala v jízdě dalšími vlaky.

Policie České republiky také zahájila na místě mimořádné události první úkony pro vyšetření příčin nehody a následků nehody. Policie České republiky zajišťovala fotodokumentaci a videodokumentaci z místa mimořádné události, a také shromažďovala osobní věci a majetek cestujících, pokud zůstal ve vlaku.

Regulace dopravy v okolí místa mimořádné události nebyla Policií České republiky provedena. Není zřejmé, jestli tímto došlo ke zdržení dojezdu a odjezdu vozů Zdravotnické záchranné služby. Případně, se mohlo jednat jen o nepatrné zpoždění, což nebylo problematické vzhledem k charakteru zranění cestujících. Zároveň však nelze tento stav hodnotit pozitivně, protože by k regulaci dopravy mělo ze strany Policie České republiky dojít, aby nevznikalo žádné takové zdržení.

Zdravotnická záchranná služba

Zdravotnická záchranná služba zajišťovala poskytnutí přednemocniční pomoci a transport zraněných osob do zdravotnických zařízení. Klíčovým úkolem Zdravotnické záchranné služby bylo v místě mimořádné události poskytování přednemocniční neodkladné péče, a to zraněným osobám, či dalším osobám, které mimořádná událost mohla ohrozit (tedy cestujícím ve vlaku). V případě nutnosti pak Zdravotnická záchranná služba zajišťovala transport osob do zdravotnických zařízení.

Velitelem zdravotnického zásahu byl lékař Zdravotnické záchranné služby, který se na místo mimořádné události dostavil jako první. Tento lékař byl zároveň služebně nejstarším ze zasahujících, a proto tuto pozici velitele vykonával po celou dobu zásahu. Velitel zásahu Zdravotnické záchranné služby aktivně komunikoval s velitelem celého zásahu, ale přesto došlo k určitému komunikačnímu šumu (viz příslušná část práce). K dalším úkolům velitele Zdravotnické záchranné služby patřilo identifikování počtu zraněných osob a charakteru jejich zranění, z čehož vyplynul odhad potřebných prostředků. Zároveň velitel zásahu Zdravotnické záchranné služby posuzoval a hodnotil různá bezpečnostní rizika, ale žádné z rizik nemělo takový charakter, aby kriticky ohrozilo bezproblémový průběh zásahu. Z hlediska organizace činnosti pracovníků Zdravotnické záchranné služby nedošlo k identifikaci nedostatků, a tedy tento úkol byl velitelem zásahu Zdravotnické záchranné služby realizován bez větších problémů.

Součástí práce velitele Zdravotnické záchranné služby bylo řízení ostatních lékařů a nelékařského personálu, tedy každá z těchto osob se musela řídit pokyny velitele Zdravotnické záchranné služby (zároveň tento velitel nemohl poskytovat lékařskou pomoc, ale musel řídit svoje spolupracovníky). Každý člen personálu se musel při příjezdu na místo hlásit veliteli Zdravotnické záchranné služby, který následně předal příslušné pokyny.

Na místo mimořádné události dorazil i člen posttraumatického intervenčního týmu, který byl připraven k případnému poskytnutí pomoci, avšak toto nebylo nakonec nutné.

Velitel zásahu Zdravotnické záchranné služby na místě mimořádné události zůstal až do skončení záchranných prací, tedy do transportu či propuštění poslední zraněné osoby.

5.4 Zhodnocení koordinace práce složek integrovaného záchranného systému

Dále lze v rámci práce zhodnotit koordinaci práce složek integrovaného záchranného systému při řešení zkoumané mimořádné události.

Základním rysem mimořádných událostí ve formě hromadného neštěstí je vyšší počet zraněných osob, kdy hrozí, že zasahující složky integrovaného záchranného systému (zejména takové, které dorazí na místo jako první) budou mít nedostatečné kapacity pro poskytnutí pomoci všem zraněným osobám. V případě zkoumané mimořádné události se tento předpoklad nepotvrdil, protože charakter zranění osob nebyl natolik kritický, aby se nepodařilo poskytnout kvalitní zdravotnickou pomoc všem osobám.

Jak se prokázalo, tak v rámci zásahu integrovaného záchranného systému je nutné realizovat kroky, které na sebe vzájemně navazují a vedou k vyřešení mimořádné události, a to ku prospěchu všech zúčastněných. Nesprávná koordinace může k velmi nepříznivým důsledkům, a to včetně prohloubení škod na zdraví a majetku.

To se potvrdilo například v roce 1997 při ničivých povodních v České republice, kdy nedostatečné legislativní zázemí v oblasti integrovaného záchranného systému vedlo k celé řadě problémů a komplikací při řešení této mimořádné události. Z tohoto důvodu došlo k přijetí krizové legislativy, která se zaměřila na zdokonalení a zlepšení v této oblasti. Jedná se zejména o krizový zákon, ale také například zákon o integrovaném záchranném systému, či vyhlášku Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb.

Na krizovém řízení v České republice se také podílí celá řada orgánů krizového řízení. Každý z těchto orgánů plní odlišné úkoly a funkce, a také má rozdílné postavení. Společným zájmem všech orgánů je prevence a řešení mimořádných událostí.

Významnou roli v tomto systému hraje právě integrovaný záchranný systém, který zajišťuje záchranné a likvidační práce v rámci mimořádných událostí, ale také řeší problematiku prevence. To se potvrdilo i v rámci zkoumané mimořádné události. Složky integrovaného záchranného systému zde řeší záchranné práce jako činnosti nutné k odvrácení či omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí. Likvidační práce zde probíhají za účelem odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

V rámci záchranných a likvidačních prací plnila u této zkoumané mimořádné události každá ze složek integrovaného záchranného systému specifické úkoly, ale také samozřejmě došlo

k činnostem, které spolu souvisí, a které realizuje více složek najednou. Do řešení mimořádné události byla zapojena pouze skupina základních složek integrovaného záchranného systému, tj. Hasičský záchranný sbor, Zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky. Žádná z ostatních složek integrovaného záchranného systému nebyla do řešení zapojena, což není negativním jevem, protože rozsah mimořádné události toto nevyžadoval. Bylo možné například uvažovat o angažování obecní policie (městské policie), která by mohla být nápomocná, ale velitel zásahu k tomuto kroku nepřistoupil.

Zásah složek integrovaného záchranného systému u této mimořádné události potvrdil, že zde má velký význam Hasičský záchranný sbor, protože velitel Hasičského záchranného sboru se stává velitelem integrovaného záchranného systému. Velitel zásahu integrovaného záchranného systému pak nese odpovědnost za veškeré činnosti, které souvisí se záchrannými a likvidačními pracemi. Činnost velitele integrovaného záchranného systému je velmi rozmanitá, protože i konkrétní podoba řízení záchranných a likvidačních prací je různorodá. Velitel zásahu z tohoto důvodu musí disponovat potřebnými kompetencemi a zkušenostmi.

Policie České republiky se v rámci zásahu u zkoumané mimořádné události zaměřila na aktivní zajištění bezpečnosti, zajištění veřejného pořádku a realizaci činností, které mají vést k identifikaci příčiny nehody. Zdravotnická záchranná služba realizovala přednemocniční pomoc a transport zraněných osob do zdravotnických zařízení.

Dále je zřejmé, že kdyby nedocházelo k integraci jednotlivých činností mezi složkami integrovaného záchranného systému, tak by byl zásah komplikovanější. Kvalitní koordinace umožnila bezproblémový průběh záchranných a likvidačních prací.

Při realizaci zásahu integrovaného záchranného systému u této zkoumané mimořádné události došlo spíše k dílčím problémům, jejichž charakter nebyl závažný a přímo neohrožoval zraněné osoby. Naopak, lze hovořit o velmi profesionálním a kvalitním přístupu k řešení mimořádné události. Celý zásah složek integrovaného záchranného systému byl na vysoké úrovni.

Časová osa zásahu integrovaného záchranného systému byla v pořádku a bez závažnějších komplikací. Je zřejmé, že v jejím rámci nedošlo k výraznějšímu prodloužení a celý zásah probíhal plynule a bez časové prodlevy. Příjezd složek integrovaného záchranného systému na místo byl v zákonných limitech. Neobjevil se žádný nedostatek v oblasti materiálního či technického vybavení zasahujících složek integrovaného záchranného systému.

Na základě tohoto zhodnocení lze konstatovat, že stávající legislativa v oblasti a aktivity jednotlivých složek integrovaného záchranného systému vytvářejí funkční a efektivní systém, který umožňuje rychlou a profesionální reakci na mimořádné situace. Zejména s ohledem na realizaci záchranných a likvidačních prací.

5.5 Dotazníkového šetření a jeho výsledky

Dotazníkové šetření mezi členy základních složek integrovaného záchranného systému proběhlo v termínu od 15. 1. 2023 do 15. 2. 2023. Bylo využito písemného dotazování, kdy respondent označil odpovědi na předem připravený formulář, který byl rozdán respondentům jednotlivých složek v Olomouckém kraji. Respondent mohl označit jednu z předem připravených variant odpovědi, tedy odpovídal na uzavřené otázky. Respondent byl ujistěn o tom, že jsou všechny jeho odpovědi anonymní, a jejich vyhodnocení bude využito pouze v rámci souhrnu odpovědí. Analýza a interpretace výsledků je provedena formou tabulky a grafem s relativními a absolutními četnostmi odpovědí, které jsou doplněny o slovní komentář k výsledkům. Dotazník vyplnilo 150 členů základních složek integrovaného záchranného systému.

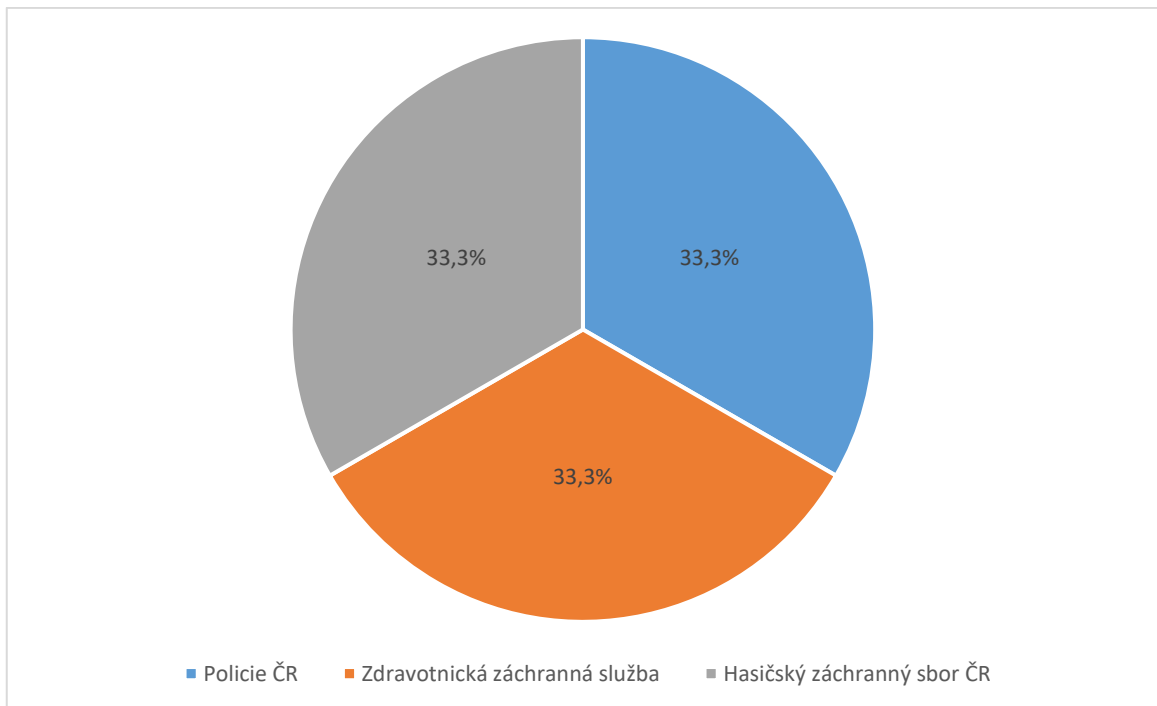
1. Jsem zaměstnancem:

- a) Policie ČR
- b) Zdravotnické záchranné služby
- c) Hasičského záchranného sboru ČR

Tabulka 1 - Zaměstnanec IZS

Jsem zaměstnancem:	Suma	Podíl
Policie ČR	50	33,3%
Zdravotnické záchranné služby	50	33,3%
Hasičského záchranného sboru ČR	50	33,3%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 1 - Zaměstnanec IZS

Zdroj: vlastní zpracování

V rámci první otázky respondent označoval, zdali je zaměstnancem Policie ČR, Zdravotnické záchranné služby nebo Hasičského záchranného sboru ČR. Odpovědi u jednotlivých možností mají totožnou hodnotu 50, a tak procentuální zastoupení je u všech stejné 30%.

2. Jsem:

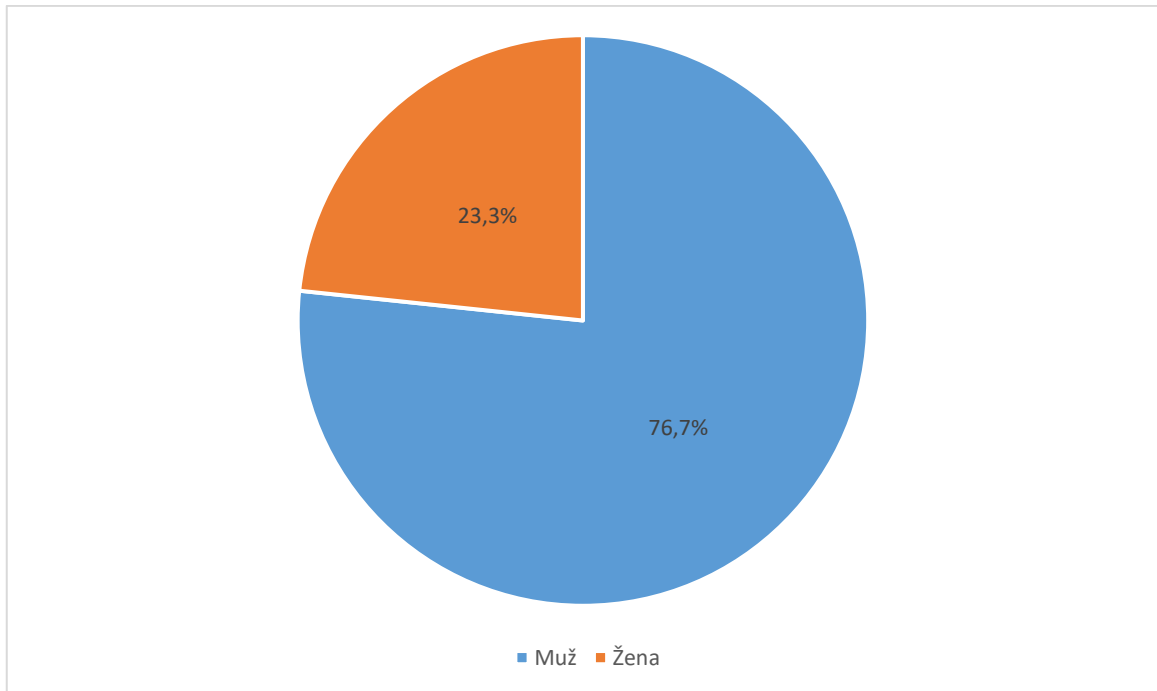
a) Muž

b) Žena

Tabulka 2 - Pohlaví

Jsem:	Suma	Podíl
Muž	115	76,7%
Žena	35	23,3%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 2 - Pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

Ve druhé otázce bylo na výběr možnost pohlaví, tedy muž/žena. Z celkového počtu dotazovaných ze základních složek integrovaného záchranného systému je 115 mužů (76,7%) a 35 žen (23,3%).

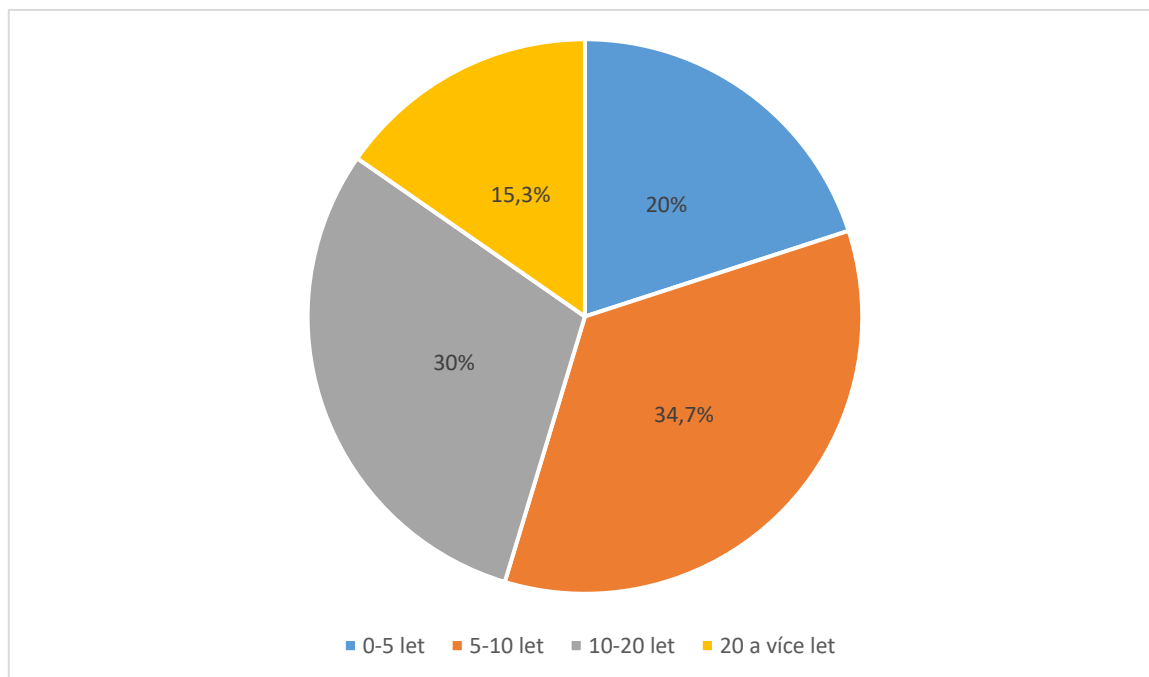
3. V praxi se pohybují:

- a) 0-5 let
- b) 5-10 let
- c) 10-20 let
- d) 20 a více let

Tabulka 3 - Doba praxe

V praxi se pohybují:	Suma	Podíl
0-5 let	30	20%
5-10 let	52	34,7%
10-20 let	45	30%
20 a více let	23	15,3%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 3 - Doba praxe

Zdroj: vlastní zpracování

Ve třetí otázce respondent definoval svou dobu praxe u příslušné složky integrovaného záchranného systému. Z uvedené tabulky a grafu vyplývá, že 30 osob (20%) má praxi v oboru 0-5 let, 52 osob (34,7%) má praxi 5-10 let, 45 osob (30%) má praxi 10-20 let a 23 osob (15,3%) má praxi 20 a více let.

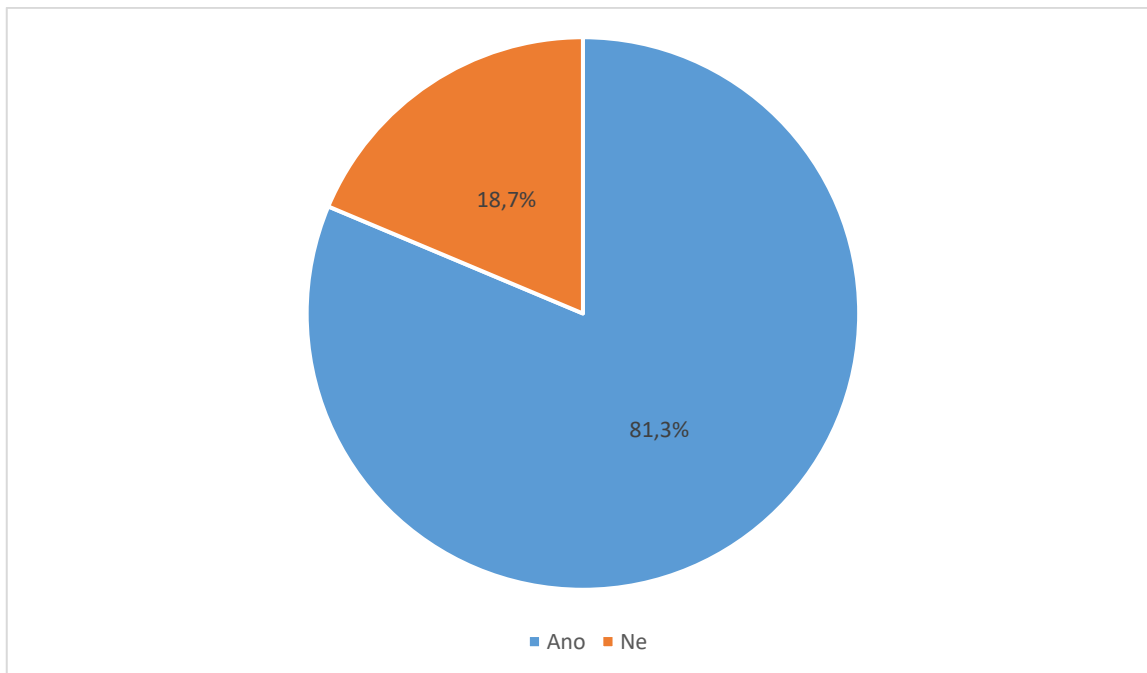
4. Zúčastnili jste se někdy jakéhokoliv zásahu při hromadném neštěstí?

- a) Ano
- b) Ne

Tabulka 4 - Zásah při hromadném neštěstí

Zúčastnili jste se někdy jakéhokoliv zásahu při hromadném neštěstí?	Suma	Podíl
Ano	122	81,3%
Ne	28	18,7%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 4 - Zásah při hromadném neštěstí

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvrtá otázka se zaměřila na zúčastnění zásahu složek integrovaného záchranného systému při hromadném neštěstí. Z výše uvedeného grafu a tabulky vyplývá, že na otázku číslo 4 odpovědělo ANO 122 respondentů (81,3%). Druhou možnost, že nebyli svědky zásahu složek integrovaného záchranného systému při hromadném neštěstí, si zvolilo 28 respondentů (18,7%).

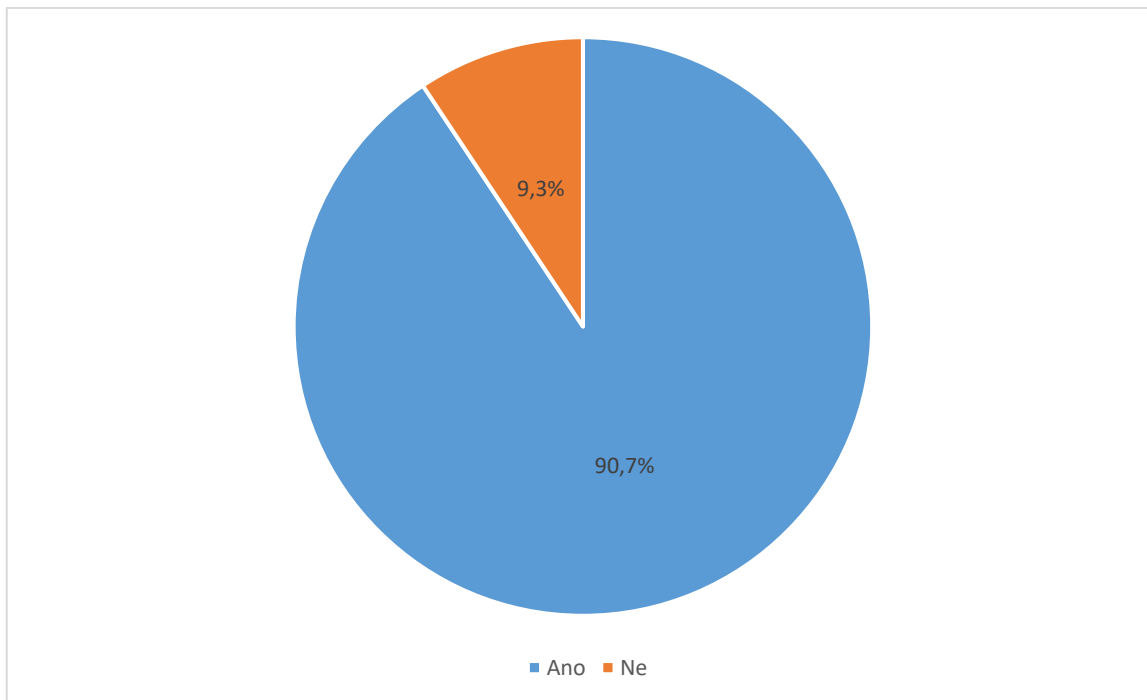
5. Uměli jste dobře využít vaše kompetence, které běžně využíváte?

- a) Ano
- b) Ne

Tabulka 5 - Využití kompetencí

Uměli jste dobře využít vaše kompetence, které běžně využíváte?	Suma	Podíl
Ano	136	90,7%
Ne	14	9,3%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 5 - Využití kompetencí

Zdroj: vlastní zpracování

V páté otázce bylo zkoumáno využití kompetencí, které jsou běžně užívány respondenty. Z výše uvedeného grafu a tabulky vyplývá, že 136 respondentů (90,7%) využilo své kompetence, které běžně využívá a jen pouhých 14 respondentů (9,3%) nevyužilo své kompetence (zvolili možnost Ne).

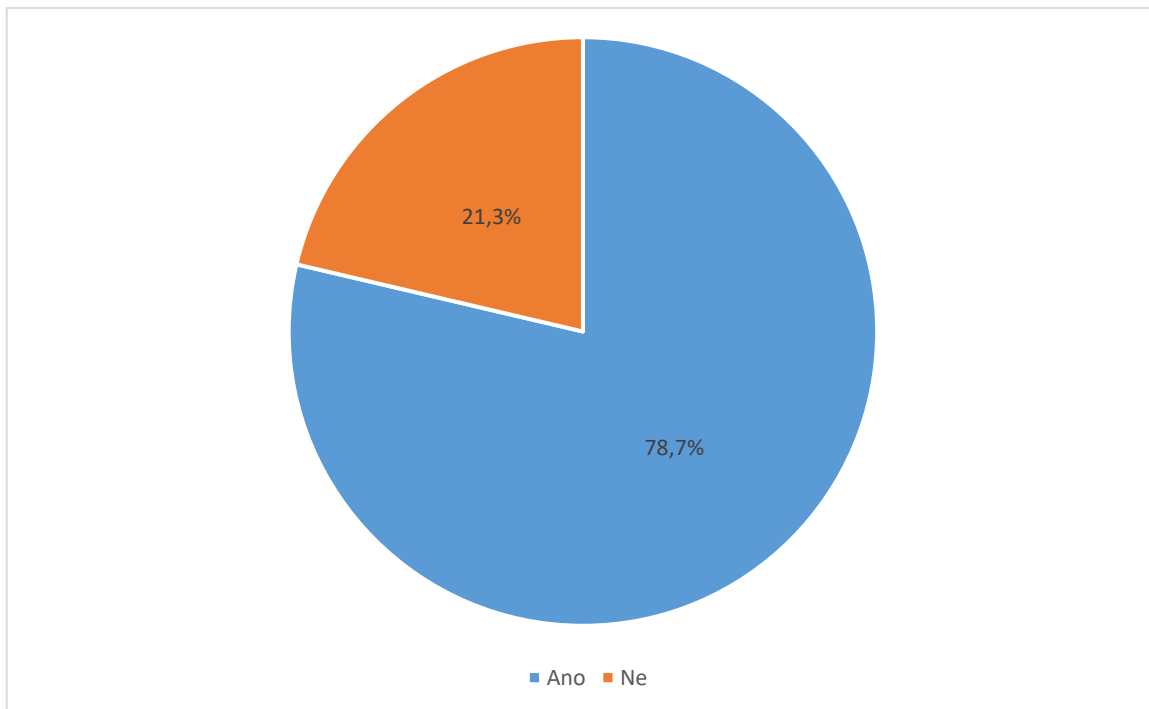
6. Zúčastnili jste se někdy taktického cvičení, které se týkalo hromadného neštěstí?

- a) Ano
- b) Ne

Tabulka 6 - Taktické cvičení

Zúčastnili jste se někdy taktického cvičení, které se týkalo hromadného neštěstí?	Suma	Podíl
Ano	118	78,7%
Ne	32	21,3%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 6 - Taktické cvičení

Zdroj: vlastní zpracování

V rámci šesté otázky respondenti volili možnost, jestli někdy zúčastnili taktického cvičení, které se týkalo hromadného neštěstí, či nikoli. Z tabulky a grafu vyplývá, že taktického cvičení, které se týkalo hromadného neštěstí, se zúčastnilo 118 respondentů (78,7%) a jen 32 respondentů (21,3%) uvedlo, že se nezúčastnili nikdy žádného taktického cvičení, které se týkalo hromadného neštěstí.

7. Mělo pro Vás absolvované taktické cvičení nějaký přínos do praxe?

a) Ano

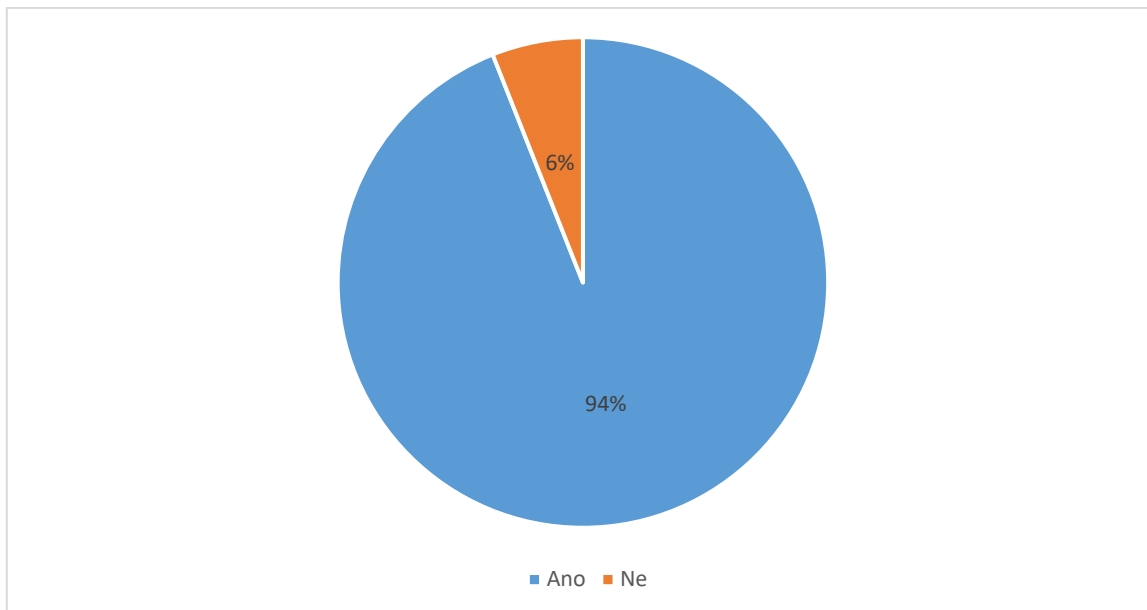
Jaký.....

b) Ne

Tabulka 7 - Přínos do praxe

Mělo pro Vás absolvované taktické cvičení nějaký přínos do praxe?	Suma	Podíl
Ano	141	94%
Ne	9	6%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 7 - Přínos do praxe

Zdroj: vlastní zpracování

V rámci sedmé otázky bylo zkoumáno, jestli pro respondenta mělo taktické cvičení nějaký přínos do praxe. Z příslušného grafu a tabulky lze vyčíst, že absolvované taktické cvičení mělo přínos do praxe pro 141 respondentů (94%), protože byly lépe připraveni na reálný zásah u hromadné události, také se jim lépe spolupracovalo s ostatními členy integrovaného záchranného systému, získali nové zkušenosti (lepší komunikace, vzdělání v problematice krizového řízení a ochrany obyvatelstva) a neměli strach z reálného neštěstí. Pouze 9 respondentů (6%) odpovědělo, že pro ně uskutečněné taktické cvičení nemělo žádný přínos do praxe.

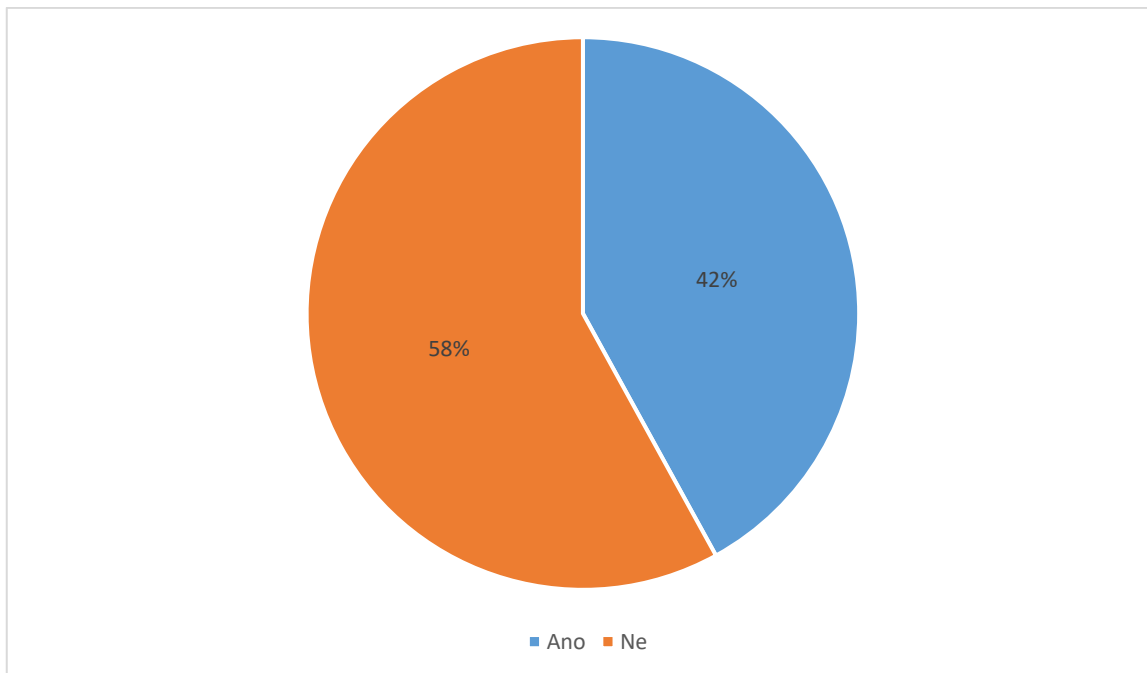
8. Bylo/y pro Vás toto/tato taktické/á cvičení fyzicky náročné?

- a) Ano
- b) Ne

Tabulka 8 - Fyzická náročnost taktického cvičení

Bylo pro Vás toto/tato taktické/á cvičení fyzicky náročné?	Suma	Podíl
Ano	63	42%
Ne	87	58%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 8 - Fyzická náročnost taktického cvičení

Zdroj : vlastní zpracování

V osmé otázce byla zkoumána subjektivní fyzická náročnost absolvovaného taktického cvičení. Z výše uvedeného grafu a tabulky vyplývá, že 63 respondentů (42%) vnímali taktické cvičení za fyzicky náročné a 87 respondentů (58%), kteří odpověděli NE, označilo taktické cvičení za fyzicky nenáročné.

9. Bylo/y pro Vás toto/tato taktické/á cvičení psychicky náročné?

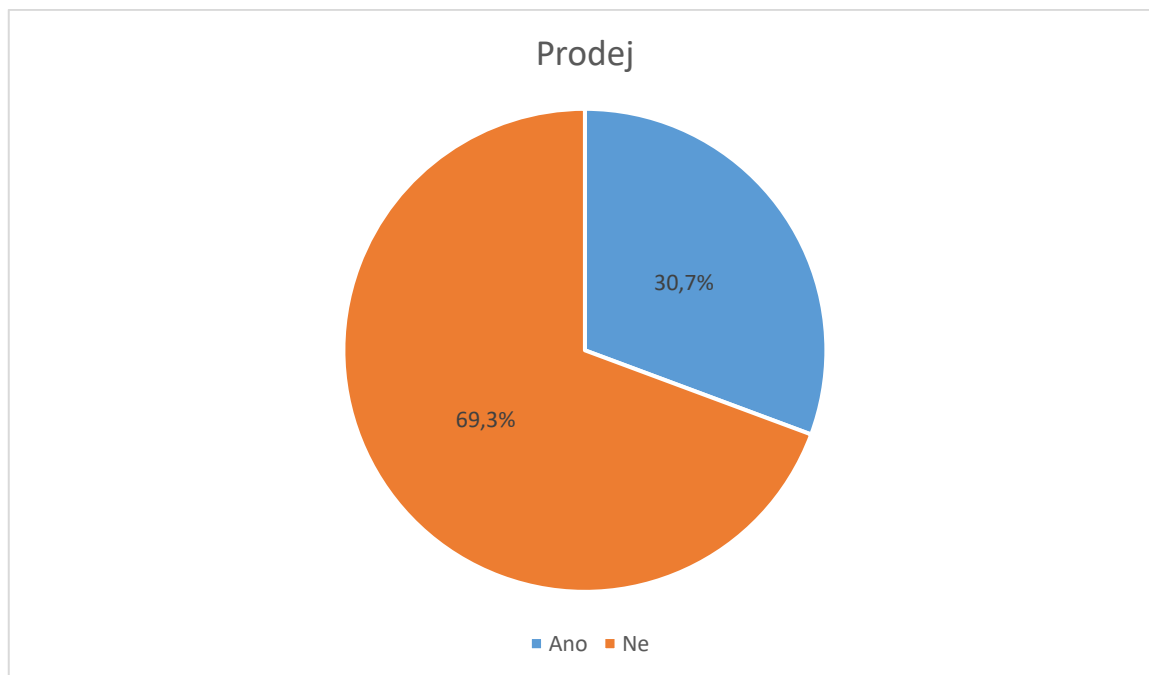
a) Ano

b) Ne

Tabulka 9 - Psychická náročnost taktického cvičení

Bylo pro Vás toto/tato taktické/á cvičení psychicky náročné?	Suma	Podíl
Ano	46	30,7%
Ne	104	69,3%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 9 - Psychická náročnost taktického cvičení

Zdroj: vlastní zpracování

V následující deváté otázce byla zkoumána subjektivní psychická náročnost absolvovaného taktického cvičení. Z uvedené tabulky a grafu lze říci, že 46 respondentů (30,7%), kteří si vybrali možnost ANO, považovalo taktické cvičení za psychicky náročné, ale 104 respondentů (69,3%) označili taktické cvičení jako psychicky nenáročnou (odpověď NE).

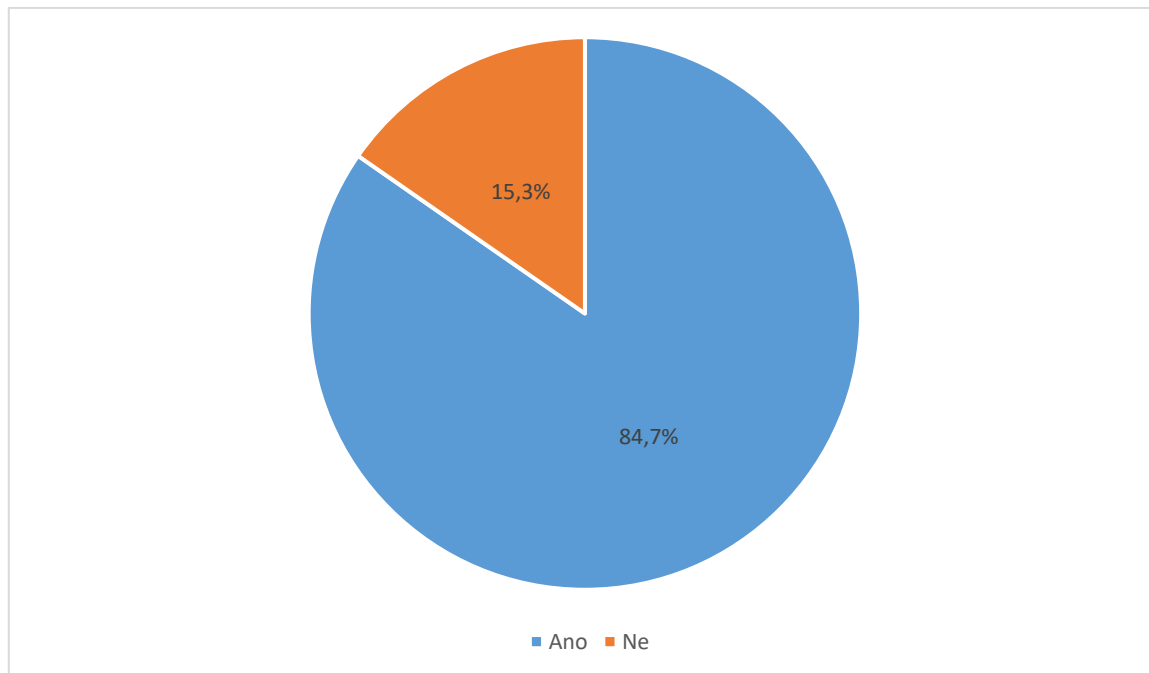
10. Myslíte si, že by taktická cvičení pořádaná častěji měla dobrý vliv na Vaši připravenost při řešení reálných hromadných neštěstí?

- a) Ano
- b) Ne

Tabulka 10 - Připravenost

Myslíte si, že by taktická cvičení, pořádaná častěji měla dobrý vliv na Vaši připravenost při řešení reálných hromadných neštěstí?	Suma	Podíl
Ano	127	84,7%
Ne	23	15,3%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 10 - Připravenost

Zdroj: vlastní zpracování

V další otázce respondenti vybírali z možností ANO/NE, jestli si myslí, že by taktická cvičení, pořádaná častěji měla dobrý vliv na jejich připravenost při řešení reálných hromadných neštěstí (mimořádných událostí). Z uvedené tabulky a grafu vyplývá, že 127 respondentů (84,7%) ze všech dotázaných odpovědělo ANO tedy že si myslí, že by častější taktická cvičení měla dobrý vliv na jejich připravenost řešit reálná hromadná neštěstí, avšak 23 respondentů (15,3% ze všech respondentů, kteří odpověděli NE) se nedomnívalo, že by častější taktická cvičení měla dobrý vliv na jeho připravenost při řešení reálných hromadných neštěstí.

11. Zlepšila by častější taktická cvičení Vaši sebejistotu, případně snížila Váš stres při výskytu reálných hromadných neštěstí?

a) Ano

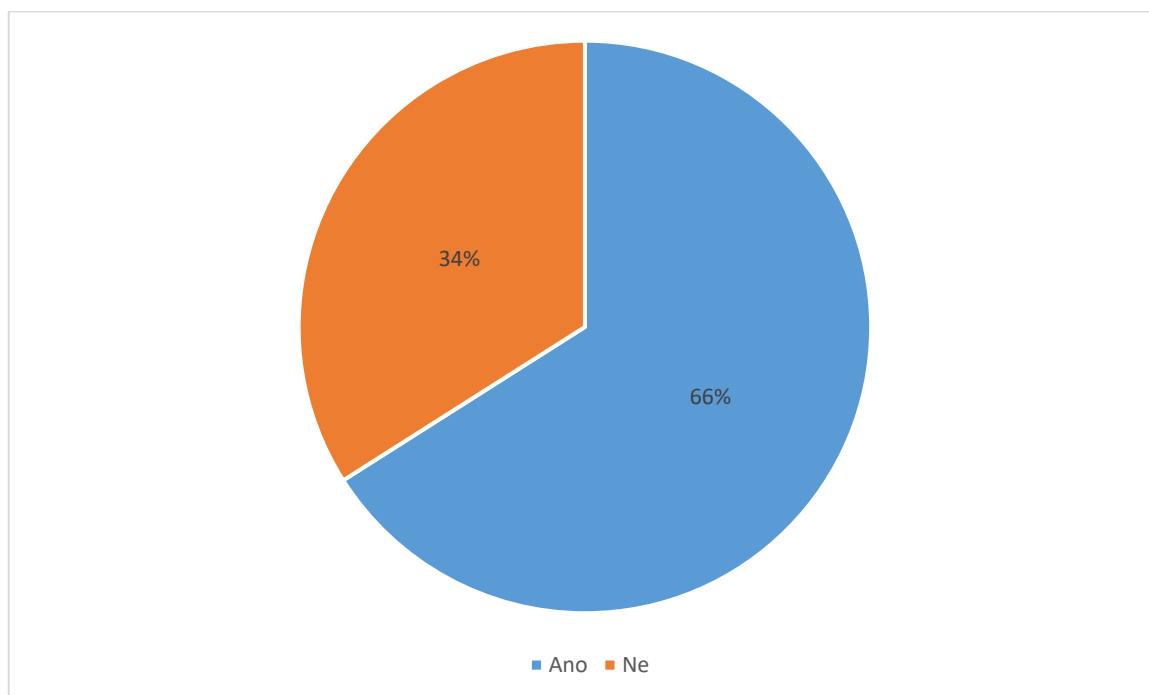
Jak.....

b) Ne

Tabulka 11 - Sebejistota u mimořádných událostí

Zlepšila by častější taktická cvičení Vaši sebejistotu, případně snížila Váš stres při výskytu reálných hromadných neštěstí?	Suma	Podíl
Ano	99	66%
Ne	51	34%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 11 - Sebejistota u mimořádných událostí

Zdroj: vlastní zpracování

V předposlední otázce dotazníkového šetření bylo zkoumáno, jestli by častější taktická cvičení zlepšila sebejistotu respondentů, případně snížila jejich stres při výskytu reálných hromadných neštěstí. Z výše uvedené tabulky a grafu lze zjistit, že 99 respondentů (66%) zvolilo možnost ANO (A) a tedy považují častější taktická cvičení za velmi pozitivní (kladný efekt) pro jejich vyšší sebejistotu a nižší stres při reálných hromadných neštěstí. Respondentům by pomohlo zvýšit sebejistotu a snížit stres, kdyby se taktická cvičení konala každý měsíc, také aby byla delší dobu (20-30 dnů) a aby se konala po celé České republice i v zahraničí. Možnost NE (B) zvolilo 51 respondentů (34%), kteří si nemyslí, že by častější taktická cvičení zlepšila jejich sebejistotu a snížila stres při reálném hromadném neštěstí.

12. Přineslo vám cvičení nějaké nové kompetence do praxe?

a) Ano

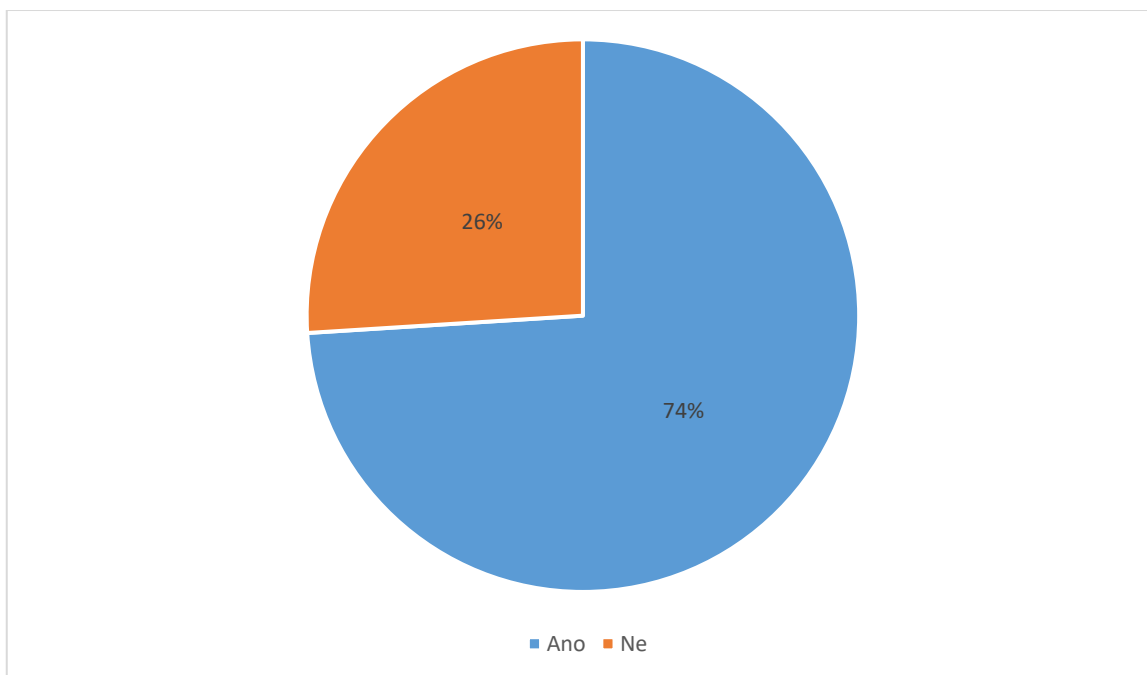
Jaký.....

b) Ne

Tabulka 12 - Kompetence do praxe

Přineslo vám cvičení nějaké nové kompetence do praxe?	Suma	Podíl
Ano	111	74%
Ne	39	26%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 12 - Kompetence do praxe

Zdroj: vlastní zpracování

V poslední otázce dotazníkového šetření bylo zkoumáno, jestli by taktické cvičení přineslo respondentům nějaké nové kompetence do praxe. Z tabulky a grafu vyplývá, že 111 respondentům (74%) přineslo taktické cvičení nové kompetence do praxe (výměna zkušeností s jinými členy integrovaného záchranného systému, vyšší sebejistota, lepší rozhodování u reálných mimořádných událostí, lepší komunikace, možnost vzdělání a implementace získaných informací, vzájemná spolupráce, rozšíření taktiky,

lepší připravenost a snížení úrovně strachu), které využili u reálných mimořádných událostí. 39 respondentů (26%), kteří zvolili možnost NE tím sdělili, že jim taktické cvičení nepřineslo žádné nové kompetence, které by mohli implementovat do praxe a použít u reálných mimořádných událostí.

6 DISKUZE

Výzkumem a porovnáním dat jsem dokázal potvrdit nebo vyvrátit stanovené hypotézy, které by mohly pomoci složkám integrovaného záchranného systému.

V současné době dochází čím dál více k mimořádným událostem, což je způsobeno odlišným životním stylem a rychlým pokrokem ve všech směrech našeho života. Bez ohledu na rychlý pokrok je pro naše zdraví důležité, aby byly všechny základní složky integrovaného záchranného systému důkladně připraveny na jakékoli možné mimořádné události, chránili zdraví obyvatel a snížili veškerá rizika na nejnižší možnou míru. V práci je zkoumáno hromadné neštěstí v Přerově, které však nepatří mezi nejhorší mimořádné události, ale lze se z toho ponaučit do budoucna. Jednalo se o nehodu vlaku v Přerově, která se uskutečnila 5. června 2017.

H1: Domnívám se, že správná koordinace složek IZS je důležitou součástí správného zásahu při hromadných neštěstích.

Rozsah hromadného neštěstí v Přerově nebyl zdaleka největší a nejzávažnější v naší historii, ale vzhledem k drobným pochybením a chybám byla mimořádná událost dobře zvládnutá. V rámci celého zásahu u zkoumané mimořádné události tedy nedošlo k výraznějšímu pochybení a k problémům, které by ohrozili zdraví obyvatel nebo by došlo ke ztrátám na lidských životech.

U dané mimořádné události, kde zasahovali základní složky integrovaného záchranného systému se objevila menší komplikace v podobě nevhodného umístění sektoru shromaždiště zraněných osob, která byla vzápětí napravena. Došlo k tomu v důsledku špatné domluvy mezi velitelem zásahu integrovaného záchranného systému a velitelem zásahu Zdravotnické záchranné služby. Velitel zásahu integrovaného záchranného systému zde rozhodl samostatně, ale velitel Zdravotnické záchranné služby identifikoval vhodnější prostory, takže došlo ke změně. Nezbytnou nutností je, aby jednotlivé složky integrovaného záchranného systému spolu komunikovali a nedocházelo k takovým nedbalostem.

Další menší chybou bylo, že Policie ČR nezajistila krátkodobou regulaci dopravy v okolí mimořádné události, aby byl zajištěn bezproblémový příjezd a odjezd vozů Zdravotnické záchranné služby. Naštěstí to neznamenalo ztrátu na lidských životech, ale v budoucnosti by bylo vhodnější taková opatření realizovat, aby se předešlo vzniku případných komplikací.

Po výzkumu této mimořádné události jsem došel k závěru, že správná koordinace všech složek integrovaného záchranného systému je nezbytnou součástí při každém hromadném neštěstí a mimořádné události, proto se tato hypotéza potvrdila.

H2: Domnívám se, že taktická cvičení, kterých se respondenti zúčastnili, byla respondenty hodnocena jako velmi přínosná do praxe.

Na tuto myšlenku jsem přišel kvůli dané zkoumané mimořádné události, která se uskutečnila u státního dopravce, kde taktická cvičení probíhají a tím jsou pro složky integrovaného záchranného systému známá. Bohužel se neberou v potaz vlaky soukromých dopravců, které se od státních vlaků odlišují. Zásahující složky integrovaného záchranného systému, tak v důsledku tohoto působí v méně známém prostředí, což může být komplikací pro samotný zásah a může zkomplikovat celý průběh vyřešení mimořádné události s větším počtem zraněných osob.

Tuto domněnku také potvrdilo dotazníkové šetření, kde jsem se dotazoval, jestli pro respondenty mělo absolvované taktické cvičení nějaký přínos do praxe a výsledkem je, že absolvované taktické cvičení mělo přínos do praxe pro 141 respondentů (94%), protože byly lépe připraveni na reálný zásah u hromadné události a také se jim lépe spolupracovalo s ostatními členy integrovaného záchranného systému.

Z analýza lze říci, že velké procento respondentů soudí taktická cvičení jako důležitý přínos do praxe, a proto se tato hypotéza potvrdila.

H3: Domnívám se, že častější taktická cvičení by zvýšila připravenost všech složek IZS na zvládnutí mimořádných událostí.

Důvodem této domněnky je názor, kdo je připraven, nebývá překvapen. Kvůli častějšímu nácviku řešení mimořádných událostí se zvýší připravenost a sebejistota všech složek integrovaného záchranného systému a tím se minimalizují všechny rizika, která by mohla nastat v reálných mimořádných událostech.

V analytické metodě (dotazníkové šetření), kterou jsem použil, jsem se ptal, jestli by častější taktická cvičení zlepšila sebejistotu respondentů a případně snížila i stres při výskytu reálných mimořádných událostech a z výsledku vyplývá, že považují častější taktická

cvičení za velmi pozitivní (kladný efekt) pro jejich vyšší sebejistotu a nižší stres při reálných hromadných neštěstí.

Přes velmi velký počet kladných odpovědí se hypotéza potvrdila.

7 NÁVRH OPATŘENÍ KE ZLEPŠENÍ SOUČASNÉHO STAVU V OBLASTI ZÁSAHU JEDNOTEK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU V ČESKÉ REPUBLICE

V rámci této části dochází k sestavení návrhů opatření ke zlepšení současného stavu v oblasti zásahu jednotek integrovaného záchranného systému v České republice. Návrhy reagují na zjištěné nedostatky či komplikace, ke kterým došlo u zkoumaného zásahu těchto jednotek. Dílčí návrhy vychází z popisu odborných zdrojů, ale také z analýzy mimořádné události s větším počtem zraněných osob, u které zasahovali základní složky integrovaného záchranného systému.

Z výše uvedených informací a jejich zhodnocení lze odvodit následující návrhy a opatření:

- Realizovat cvičení i ve vlacích soukromých dopravců.
- Konzultace mezi velitelem zásahu a vedoucím lékařem Zdravotnické záchranné služby ohledně shromaždiště zraněných osob.
- Krátkodobá dopravní opatření v místě mimořádné události.

Popsané návrhy vychází z teoretických materiálů a praktických zkušeností, proto mohou pomoci integrovanému záchrannému systému k záchraně životů a minimalizaci rizik při budoucích mimořádných událostech podobného či vážnějšího rozsahu.

Realizovat cvičení i ve vlacích soukromých dopravců

Jako první doporučení se složkám integrovaného záchranného systému doporučuje realizovat cvičení i ve vlacích soukromých dopravců (tj. Leo Express a RegioJet). Jak se v rámci mimořádné události prokázalo, tak prostředí těchto vlaků se odlišuje od vlaků Českých drah, kde cvičení integrovaného záchranného systému zpravidla probíhají. Zasahující složky integrovaného záchranného systému, tak v důsledku tohoto působí v méně známém prostředí, což může být komplikací pro samotný zásah a může zkomplikovat celý průběh vyřešení mimořádné události s větším počtem zraněných osob.

Tento nedostatek je možné vyřešit právě tím, že se budou realizovat cvičení i v těchto vlacích soukromých dopravců. Zároveň je však tato možnost podmíněna souhlasem soukromých dopravců s uskutečněním takového cvičení. Cvičení složek integrovaného záchranného systému je efektivním nástrojem pro zlepšování koordinace při záchranných a likvidačních pracích, a proto by mělo být realizováno, v co nejreálnějších podmínkách.

Konzultace mezi velitelem zásahu a vedoucím lékařem Zdravotnické záchranné služby ohledně shromaždiště zraněných osob

U zkoumaného zásahu složek integrovaného záchranného systému se objevila komplikace v tom, že sektor shromaždiště zraněných osob nebyl stanoven po domluvě mezi velitelem zásahu integrovaného záchranného systému a velitelem zásahu Zdravotnické záchranné služby. Velitel zásahu integrovaného záchranného systému zde rozhodl samostatně, ale velitel Zdravotnické záchranné služby identifikoval vhodnější prostory, takže muselo dojít ke změně. V budoucnosti lze doporučit složkám integrovaného záchranného systému, ať ve větší míře komunikují o rozložení jednotlivých prostorů a zón v rámci zásahu.

Krátkodobá dopravní opatření v místě mimořádné události

V místě mimořádné události se také doporučuje realizovat krátkodobá dopravní opatření. Policie České republiky by měla zajistit krátkodobou regulaci dopravy v okolí mimořádné události, aby byl zajištěn bezproblémový příjezd a odjezd vozů Zdravotnické záchranné služby. U zkoumané mimořádné události k tomuto nedošlo, což sice neznamenalo žádnou významnou komplikaci, ale v budoucnosti by bylo vhodnější taková opatření realizovat, aby se předešlo vzniku případných komplikací.

Z těchto návrhů se potvrzuje, že šlo pouze o dílčí nedostatky, kterým lze jednodušeji předcházet. V rámci zásahu u zkoumané mimořádné události tedy nedošlo k výraznějšímu pochybení a k problémům. V budoucnosti lze složkám integrovaného záchranného systému doporučit, ať ve větší míře realizují společná cvičení, ale také mohou podrobnějším způsobem zkoumat zpětnou vazbu z realizovaných zásahů, aby došlo k identifikaci činností, které lze zlepšovat (podobně jako je tomu v této práci).

Pozitivně lze také zhodnotit, že například není nutné realizovat nové návrhy v oblasti legislativy, protože tato funguje poměrně dobře. Složkám integrovaného záchranného systému poskytuje legislativa dostatečnou oporu v tom, ať mohou realizovat záchranné a likvidační práce kvalitním způsobem.

Celkově lze tedy aktuální stav řešené problematiky v České republice pokládat za velmi kvalitní. Integrovaný záchranný systém je připraven na řešení krizových situací, mimořádných událostí, včetně hromadných neštěstí. K tomuto disponuje kvalitní personální,

materiální a technickou základnou. Všechny složky integrovaného záchranného systému jsou navíc schopné vzájemně spolupracovat, aby byl průběh záchranných a likvidačních prací, co nejefektivnější.

Také je vhodné zmínit, že daná mimořádná událost s větším počtem zraněných osob neměla závažně tragické rozměry jako jiné mimořádné události na území České republiky, ale pomocí rozboru události a upozornění na jednotlivé nedostatky a pochybení může být nápomocná složkám integrovaného záchranného systému u mimořádných událostí většího rozsahu.

V závěru lze tedy konstatovat, že je integrovaný záchranný systém v České republice na velmi dobré úrovni, funguje efektivně a vykazuje dostatečnou kvalitu pro řešení různých mimořádných a krizových situací. Případné nedostatky lze zkvalitňovat lepší komunikací a společnými cvičeními mezi jednotlivými složkami. Neustále zkvalitňování je v zájmu všech zainteresovaných stran, a proto mohou i výstupy z této práce sloužit k inspiraci složkám integrovaného záchranného systému.

ZÁVĚR

Tato práce se zabývala integrovaným záchranným systémem v České republice, a to jak z teoretického hlediska, tak i praktickým pohledem na zásah složek integrovaného záchranného systému při mimořádné události – havárii vlakové soupravy s větším počtem zraněných. V současné době se prakticky nelze vyhnout vzniku různých mimořádných událostí, a proto musí být složky integrovaného záchranného systému velmi dobře připravené na realizaci záchranných a likvidačních prací. Zároveň je efektivita těchto záchranných a likvidačních prací podmíněna i schopností koordinace a vzájemné spolupráce mezi těmito složkami.

Při hromadných neštěstích pak může kvalita koordinace a spolupráce přímo rozhodovat o tom, jestli se podaří zachránit lidské životy a poskytnout, co nejrychlejší pomoc zraněným osobám. Problematika neustálého zlepšování integrovaného záchranného systému je tímto velmi aktuální a potřebná.

Cílem práce bylo sestavit návrhy opatření ke zlepšení současného stavu v oblasti zásahu jednotek Integrovaného systému řízení v České republice. Mohu konstatovat, že vytčené cíle byly splněny a zhodnoceny i vytčené hypotézy. Jednotlivé návrhy vychází z deskripce odborných zdrojů, ale také z analýzy vybraného zásahu složek integrovaného záchranného systému. Návrhy jsou výsledkem syntézy veškerých poznatků, které plynou z teoretické části práce a z rozboru konkrétního zásahu složek integrovaného záchranného systému při nehodě vlaku. Mezi návrhy se řadí:

- Realizovat cvičení i ve vlacích soukromých dopravců.
- Konzultace mezi velitelem zásahu a vedoucím lékařem Zdravotnické záchranné služby ohledně shromaždiště zraněných osob.
- Krátkodobá dopravní opatření v místě mimořádné události.

Uvedené návrhy vychází z teoretického i praktického zázemí, a proto mohou pomoci složkám integrovaného záchranného systému ke zkvalitnění jejich činnosti, a to zejména v rámci zásahů.

Realizace cvičení i ve vlacích soukromých dopravců reaguje na nedostatek v tom, že složky integrovaného záchranného systému realizují případná cvičení ve vlacích Českých drah, které ale mají odlišnou podobu než vlaky soukromých dopravců. To pak může komplikovat

průběh zásahu, protože pro členy složek integrovaného záchranného systému je jejich prostředí neznámé.

Konzultace mezi velitelem zásahu a vedoucím lékařem mohou zlepšit rozhodování. V případě zkoumané události se jednalo o umístění shromaždiště zraněných osob, které bylo původně na méně vhodném místě. Prostřednictvím konzultací lze zlepšovat vzájemnou komunikaci a předcházet těmto nedostatkům.

Podobným způsobem působí i návrh na krátkodobá dopravní opatření v místě zásahu, která by měla Policie České republiky organizovat, aby nedocházelo k případným problémům v rámci dopravy na místo mimořádné události či z místa mimořádné události.

Výstupy z práce také poukazují na vysokou profesionalitu a kvalitu složek integrovaného záchranného systému v České republice. Při zkoumaném zásahu se nepodařilo identifikovat žádná závažná pochybení, ale pouze dílčí nedostatky, které v konečném důsledku neohrožují životy osob dotčených hromadným neštěstím.

Zároveň je nutné konstatovat, že zkoumaná událost neměla takové tragické rozměry jako některé jiné mimořádné události na území České republiky. Rozbor této události a upozornění na dílčí nedostatky však může pomoci složkám integrovaného záchranného systému k provedení profesionálního zásahu i u dalších mimořádných událostí, které budou většího rozsahu (než tato).

Do budoucnosti lze všem složkám integrovaného záchranného systému doporučit, ať se zaměřují na neustálé posilování svojí profesionality, zlepšování vzájemné komunikace a koordinace činnosti, aby nedocházelo k žádným problémům při zásazích. Schopnost jednotného a koordinovaného postupu při řešení mimořádné události, resp. hromadného neštěstí, je základním předpokladem úspěchu. Prokázalo se to i v rámci řešené mimořádné události, z které vyplývá, že bez rychlého a profesionálního zásahu, mohlo dojít k celé řadě škod a problémů, včetně hlubšího poškození zdraví cestujících.

Určitým limitem zpracování práce je skutečnost, že došlo k rozboru zásahu pouze základních složek integrovaného záchranného systému. Je možné, že při zásahu, do kterého se zapojí i ostatní složky integrovaného záchranného systému dojde k dalším problémům a komplikacím, na které by bylo nutné reagovat návrhy ke zlepšení.

V závěru lze konstatovat, že cíle práce byly splněny.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BALABÁN, Miloš a PERNICA, Bohuslav, 2015. *Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. ISBN 9788024631509.

ČESKÁ REPUBLIKA. Ústava České republiky. 1993.

ČESKÁ REPUBLIKA. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. 1998.

ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška č. 328/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. 2001.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 239/2000 Sb., zákon o integrovaném záchranném systému. 2000b.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 240/2000 Sb., zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). 2000.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 273/2008 Sb., zákon o Policii České republiky. 2008.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 374/2011 Sb., zákon o zdravotnické záchranné službě. 2011.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 320/2015 Sb., zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky. 2015.

ČTK, 2017. *Vlak v Přerově zastavily až nárazníky na konci koleje. Strojvedoucímu bylo špatně*. Ct24.ceskatelevize.cz [online]. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2141613-vlak-v-prerove-zastavily-az-narazniky-na-konci-koleje-strojvedoucim-u-bylo-spatne>

DŘÁŽNÍ INSPEKCE, 2017. *Závěrečná zpráva o výsledcích šetření mimořádné události: Nedovolená jízda vlaku Ex 1342 za úroveň hlavního (cestového) návěstidla Sc5 žst. Přerov a následná srážka vlaku s betonovým zaráždlem na konci staniční koleje č. 5*. Wwww.dicr.cz [online]. [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: https://www.dicr.cz/uploads/Zpravy/MU/DI_Prerov_170605.pdf

DŽERMANSKÝ, Martin a PEKAJ, Robert, 2020. Risk analysis and support for the integrated rescue system on emergencies. *International Journal of Circuits, Systems and Signal Processing* [online], vol. 14, s. 764-768. [cit. 2023-04-21]. ISSN 1998-4464.

Dostupné z: <https://www.naun.org/main/NAUN/circuitssystemsignal/2020/b962005-daf.pdf>.

EPRAVO, 2002. *KRIZOVÉ SITUACE V ČESKÉM PRÁVNÍM ŘÁDU - KRIZOVÝ ZÁKON*. Wwww.epravo.cz [online]. [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/prakticke-rady/krizove-situace-v-ceskem-pravnim-radu-krizovy-zakon-15671.html>

FRELICH, Michal, 2022. *Dětské polytrauma*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-2561-6.

HEJZLAR, Roman, 2013. *DESET LET ZÁCHRANÁŘSKÉ KYNOLOGIE V RÁMCI IZS*. Wwww.hzscr.cz/ [online]. [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-2013-casopis-112-rocnik-xii-cislo-11-2013.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>

HUBÁČEK, Petr a FILIPČÍKOVÁ, Radka, 2017. *Efektivní systém třídění nemocných a zraněných*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-5227-2.

HUGELIUS, Karin, BECKER, Julia a ADOLFSSON, Annsofie, 2020. Five Challenges When Managing Mass Casualty or Disaster Situations: A Review Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, vol. 17, no. 9, s. 3068. ISSN 1661-7827.

HZS ČR, 2022. *STATISTICKÁ ROČENKA 2021*. Wwww.hzscr.cz/ [online]. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/informacni-servis-statistiky-rocenka-2021-pdf.aspx>

IVANUŠA, Teodora, et al., 2012. Integrated Rescue System in the Czech Republic and in the Republic of Slovenia: Similarities/Differences—Advantages/Disadvantages. [online]. [cit. 2023-04-21]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Teodora-Ivanusa/publication/281859686_Integrated_Rescue_System_in_the_Czech_Republic_and_in_the_Republic_of_Slovenia_Similarities_Differences_-_Advantages_Disadvantages/links/55fbf84a08ae07629e07cb92/Integrated-Rescue-System-in-the-Czech-Republic-and-in-the-Republic-of-Slovenia-Similarities-Differences-Advantages-Disadvantages.pdf

MANAGEMENT ASSOCIATION, 2018. Information resources. *Emergency and Disaster Management: Concepts, Methodologies, Tools and Applications*. Hersley, Pennsylvania (USA): Global. ISBN 978-1-5225-6195-8.

MEYER, Victor, Jr. et al., 2021. *Crisis management in high-reliability organizations: lessons from Brazilian air disasters*. *Disaster Prevention and Management*. vol. 30, no. 2, s. 209-224. ISSN 09653562.

MINISTERSTVO VNITRA GŘ HZS ČR, 2016. *Zásah složek IZS u mimořádné události s velkým počtem zraněných osob STČ 09/IZS*. [Www.hzscr.cz](http://www.hzscr.cz) [online]. Praha: MV GŘ HZS ČR [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/stc-09-zasah-slozek-izs-u-mimoradne-udalosti-s-velkym-poctem-zranenych-osob-pdf.aspx>

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030. Praha: GŘ HZS, 2021.

SALAM, Mohammad Asif a A. KHAN, Sami, 2020. *Lessons from the humanitarian disaster logistics management: A case study of the earthquake in Haiti*. *Benchmarking* [online]. vol. 27, no. 4, s. 1455-1473. ISSN 14635771.

SKALSKÁ, Květoslava, HANUŠKA, Zdeněk a DUBSKÝ, Milan, 2010. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-86640-59-4.

SMEJKAL, Pavel, 2015. *Horská služba ČR*. [Www.hzscr.cz](http://www.hzscr.cz) [online]. [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-7-2015.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

SPRÁVA ŽELEZNIC, 2023. *Hasičský záchranný sbor Správy železnic*. [Www.spravazeleznice.cz](http://www.spravazeleznice.cz) [online]. [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://www.spravazeleznice.cz/hzs/o-nas>

ŠTEMBERKA, Martin, 2008. *INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM A BÁŇSKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA*. [Slon.diamo.cz](http://slon.diamo.cz) [online]. Český báňský úřad [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://slon.diamo.cz/hpvt/2008/legislativa/L07.pdf>

ŠTĚTINA, Jiří, 2014. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštětích a katastrofách*. Praha: Grada. ISBN 978-802-4745-787.

Krizové řízení, 2023. *Vyžadování pomoci AČR* [online]. Plzeň: MV ČR, MO ČR [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.bezpecnaplzen.eu/krizove-rizeni/usek-obrany-cr/vyzadovani-pomoci-acr/vyzadovani-pomoci-acr.aspx>

VIČAR, Radim a SKORUŠA, Leopold, 2016. *PATNÁCT LET PLATNOSTI TZV. KRIZOVÉ LEGISLATIVY V ČESKÉ REPUBLICE. The science for population protection* [online]. [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <http://www.population-protection.eu/prilohy/casopis/32/240.pdf>

VILÁŠEK, Josef, FIALA, Miloš a VONDRÁŠEK, David, 2014. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2477-8.

VODNÍ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA ČČK, 2023. *Vodní záchranná služba ČČK* [online]. Praha: www.vzs.cz [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.vzs.cz/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod. - a podobně

CBRN - látky chemické (C), biologické (B), radioaktivní (R) a nukleární (N)

č. - číslo

ČČK - Český červený kříž

ČR - Česká republika

et al. - a další

GŘ HZS - Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru

HZS ČR - Hasičský záchranný sbor České republiky

IZS - integrovaný záchranný systém

JPO - Jednotka požární ochrany

min - minuta

PČR - Policie České republiky

Sb. - sbírka

s - sekunda

s. - strana

SŽDC - Správa železnic

tj. - to je

ÚO - Územní odbor

ZZS ČR - Zdravotnická záchranná služba České republiky

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 - Integrovaný záchranný systém a jeho vazba na prvky krizového řízení.....	17
Obrázek č. 2 - Počet spoluprací jednotek požární ochrany při zásahu v roce 2021	21
Obrázek č. 3 - Schéma místa vzniku mimořádné události.....	36
Obrázek č. 4 - Pohled na přední čelo vlaku EX 1342 po vzniku mimořádné události.....	37
Obrázek č. 5 - Schéma metody START	43

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Zaměstnanec IZS	51
Tabulka 2 - Pohlaví.....	52
Tabulka 3 - Doba praxe	53
Tabulka 4 - Zásah při hromadném neštěstí	54
Tabulka 5 - Využití kompetencí	55
Tabulka 6 - Taktické cvičení	56
Tabulka 7 - Přínos do praxe	57
Tabulka 8 - Fyzická náročnost taktického cvičení.....	58
Tabulka 9 - Psychická náročnost taktického cvičení	59
Tabulka 10 - Připravenost.....	60
Tabulka 11 - Sebejistota u mimořádných událostí.....	62
Tabulka 12 - Kompetence do praxe	63

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 - Zaměstnanec IZS	52
Graf č. 2 - Pohlaví.....	53
Graf č. 3 - Doba praxe	54
Graf č. 4 - Zásah při hromadném neštěstí	55
Graf č. 5 - Využití kompetencí	56
Graf č. 6 - Taktické cvičení	57
Graf č. 7 - Přínos do praxe	58
Graf č. 8 - Fyzická náročnost taktického cvičení.....	59
Graf č. 9 - Psychická náročnost taktického cvičení	60
Graf č. 10 - Připravenost.....	61
Graf č. 11 - Sebejistota u mimořádných událostí.....	62
Graf č. 12 - Kompetence do praxe	63

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 - Dotazník pro hlavní složky IZS

Zdroj: Vlastní zpracování

DOTAZNÍK PRO HLAVNÍ SLOŽKY IZS

Dobrý den vážená paní, vážený pane.

Jmenuji se Bc. Lukáš Bartoněk a jsem studentem Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati, studijního programu Bezpečnosti společnosti. Ve své diplomové práci zpracovávám údaje o připravenosti integrovaného záchranného systému na hromadná neštěstí. Chtěl bych Vás poprosit o vyplnění tohoto dotazníku, který by mi velmi pomohl ve výzkumné části práce.

Dotazník je anonymní a získaná data budou použita pouze k vypracování této diplomové práce. Vyplnění dotazníku by Vám nemělo zabrat více než 5 minut, protože je krátký a stručný.

Moc děkuji za Vaši účast, čas a ochotu, s přáním krásného dne

Bc. Lukáš Bartoněk

1. Jsem zaměstnancem:

- a) Policie ČR
- b) Zdravotnické záchranné služby
- c) Hasičského záchranného sboru ČR

2. Jsem:

- a) Muž
- b) Žena

3. V praxi se pohybuji:

- a) 0-5 let
- b) 5-10 let
- c) 10-20 let
- d) 20 a více let

Zdroj: Vlastní zpracování

4. Zúčastnili jste se někdy jakéhokoliv zásahu při hromadném neštěstí?

- a) Ano
- b) Ne

5. Uměli jste dobře využít vaše kompetence, které běžně využíváte?

- a) Ano
- b) Ne

6. Zúčastnili jste se již někdy taktického cvičení, které se týkalo hromadného neštěstí?

- a) Ano
- b) Ne

(Pokud jste odpověděli ne, tak přeskočte následující otázky.)

7. Mělo pro Vás absolvované taktické cvičení nějaký přínos do praxe?

- a) Ano

Jaký.....

- b) Ne

8. Bylo/y pro Vás toto/tato taktické/á cvičení fyzicky náročné?

- a) Ano
- b) Ne

Zdroj: Vlastní zpracování

9. Bylo/y pro Vás toto/tato taktické/á cvičení psychicky náročné?

- a) Ano
- b) Ne

10. Myslíte si, že by taktická cvičení pořádaná častěji měla dobrý vliv na Vaši připravenost při řešení reálných hromadných neštěstí?

- a) Ano
- b) Ne

11. Zlepšila by častější taktická cvičení Vaši sebejistotu, případně snížila Váš stres při výskytu reálných hromadných neštěstí?

- a) Ano

Jaký.....

- b) Ne

12. Přineslo Vám cvičení nějaké nové kompetence do praxe?

- a) Ano

Jaký.....

- b) Ne

A to je vše, děkuji Vám za zodpovězení otázek a za Váš čas!

S pozdravem

Bc. Lukáš Bartoněk